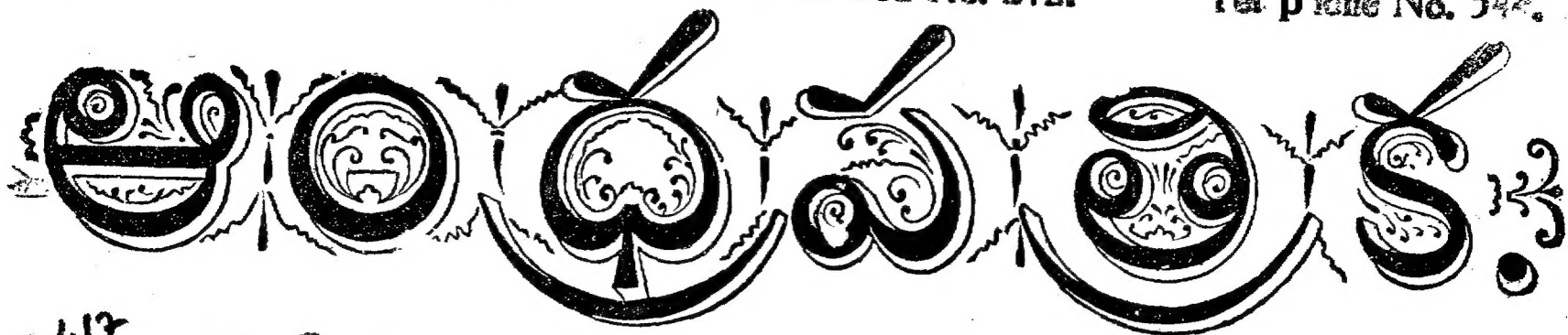

Registered No. M. 1118.

Post Box No. 212.

Tel phone No. 544.

31/4/21

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 8.

జనవరి 1921 వ సం॥ డిశంబరు నెల 9 తేదీ శుక్రవారము

No. 207

నంపుటము. ౮

దుర్మతి నామ సంవత్సర మాఘ శుక్ల తిథి

నందిక. ౨౦౭

ప్రస్తుతము మా గోదాములందుండు బంధారమునుండి తక్షణమే

నర ఫరా చేయగలము

మాకు

మా ఆఫీసుకు నేకలో

వ్రాయుడు, తంతుకొట్టుడు,

వచ్చి మాతో కలసి

లేక

మాట్లాడుదు

తెలిపొను చేయుడు,

బాయిలర్లు,

పోర్టులు, ఆవిరిఎంజినులు,

సంపూర్ణమైన ఆవిరి సాధనయంత్రములు, ఆవిరి,

సెంట్రీపూగల్ కంపులు, రోడ్ రోలర్లు, నూనెట్రాక్టరులు,

క్రశస్త్రమైన ఎంగల్ బర్లు రైస్ మిషిన్లు, పిండియంత్రములు, డిస్

ఇంటిగ్రేటరులు, బ్లాక్ స్టోను నూనె ఎంజినులు, పుల్లీలు, లూబ్రికేటింగు నూనెలు, ప్లమ్మర్

బ్లాకులు, బెల్టింగు నూనెలు మున్నగునవి

మా వద్ద సిద్ధముగా నున్నవి.

ఫోను నెం 108

నెం 9, సెకండు

తంతువిలాసము, ఎంజిను మరదాను

లైనుబీచ్,

మార్షల్ సన్స్ అండ్ కో (ఇండియా) లిమిటెడ్

ఇంజనీరులు

కలక్త్రా

మదరాసు

బెజవాడ

బొంబాయి

లాహారు

తంజావూరు

అమృతాంజనము

తలనొప్పులకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది. ఇతర వీధిమైన నొప్పులను కూడా మా అమృతాంజనమును వాడి సంత మాత్రమున నయముగను. నులభ నెల 0-10-0 అణాలు

మోపానికైలము

సీసా 1-1 0-12-0

తామరకైలము

కబ్బి 1-1 0-6-0

వండ్లపొడి

కబ్బి 1-1 0-2-0

అమృతాంజనం డిపో,

బొంబాయి - మదరాసు.

వనశాసనరసరిల్లా

రక్తస్పీశము రక్తముయొక్క తక్కువతనము పోగొట్టుటకుండు శుభ్రమైన గాంధీనది. ఖర 1.10.0 ఇండియా డిలొకేషన్ల ఎచ్చటికైనను రసాలాభివృద్ధి ప్రతిరూపగా వంతులదును. (2978)

విలాసము పి. డి. సావంత్.

నెం 144 ఫణసవాడి బొంబాయి.

కావలెను

మా జగత్ ప్రసిద్ధి చెందిన పుష్టి నిచ్చు నట్టి మదనమంజరి మాత్రలను విక్రయించుటకు కన్ వాసర్లు, వజంట్లు కావలెను.

రాజవైద్య నారాయణజీ శేకవజీ, 27, శివాబాయలోడు, మదరాసు.

ఆరోగ్యములకు గాను

మీరు—

219

తక్షణమే

ప్రాసిత రసములు భుజించుటకు అవశ్యమైన ఇచ్చుటే మిత ఒక ప్రతి "కామశాస్త్రము" కంపెడము.

త్వరపడుడు!

వైద్యశాస్త్ర మునిశంకర్ గోవిందజీ,

అశంకర్ గోవిందజీ యాన. ఫాలం, 26, బ్రాహ్మ మదరాసు.

ఆంధ్ర గ్రంథాలయ వేస్, లిమిటెడ్, బెజవాడ.

(1913-వ సంవత్సరం ఇండియన్ కంపెనీల ఆక్టు క్రింద రిజిస్టరు చేయబడినది.)

(3108)

మూలధనము రు 3,00,000

ప్రస్తుతము వసూలు చేయు ధనము రు 1,00,000

భాగము ౧-కి రు ౨౫ లు చొప్పున ౧౨,౦౦౦ భాగములు. భాగముల సొమ్మును దరఖాస్తుతో రు ౫ లు;

అలాటమెంటు అయినప్పుడు రు ౫ లు; మిగిలిన సొమ్ము ఒక్కొక్క మాసమునకు తక్కువకాని వ్యవధిగల 3 వాయిదాలలో ఇయ్యవలయును.

ఆంధ్ర దేశాభ్యుదయమునకు అత్యంతావశ్యకము లగు గ్రంథములను, పటములను, పాఠశాలలకు అవశ్యకము లగు పుస్తకములను ప్రకటించి, ఆంధ్ర దేశమునకు వన్నె చెచ్చును. అచ్చుచేయు వారికిని, గ్రంథకర్తలకును మిక్కిలి సహకారి. పెట్టుబడిదారులకు మిక్కిలి లాభకరము. ఇదివరకే వనిజేయించును ముద్రణాలయమును తీసికొని కంపెనీ తరపున వని ప్రారంభింపబడి యున్నది.

అందుచేత మొదటిసంవత్సరము నుండియు లాభము పంచిపెట్టుటకు నిలుగ నుండును.

ఇతర వివరములకు ప్రొప్రైటర్స్ మొదలగువానికి ఇట్లు వ్రాయవలెను: ఆయ్యంకి వేంకటరమణయ్య, మేనేజింగు డైరెక్టరు.

నోటీసు.

ఇకకంటాక్టు అసెసీల సహాయముకొరకు
వర్ష రు ప బ డి న

విజ్ఞాపన

42, రాయపేట హైరోడ్, మైలాపూరు
మద్రాసు

వై పన్నుకు సంబంధము కలిగినవారలలో ఎవరికైనను మా సహాయము కొరవడారలకు డి ఫారము తయారు చేసి యిచ్చుటకు, విధింపబడిన పన్ను బాధితుల అసెసీకి తోడు సెడల ఆదేశము లేక అక్షేపక పిటిషన్ ప్రాసీయిచ్చుటకు అసెసీలు పిటిషన్, గవర్నమెంటు మెమోరీయలు తయారుచేసి యిచ్చి కాలాతీతము కాకమునుపు దాఖలు చేయించుటయే కాక వారికి గల సంకేతములను తీర్చి వారి వారి పనుల ననుసరించి ఫీసు వుచ్చుకొని, చట్టమును అనుసరించి పనుల అసెసీను వెచ్చి యిప్పించుటను. (8-27)

మలయ చందనము.

గవేరియా అను సెగరోగమునకు వాడతారు.

విషములేదు. పిడికారితో పనిచేయ
ఎలుపు, లెంపు, పచ్చ, అను మూడ
విధముల సెగరోగమును మూడు పూ
టలలో మాన్యును. శ్రీల దునుకు
వ్యాధులకు కూడ ఇది రాజోధము.
డబ్బీ 1-కి కల 2-4-0

1 చందీశి (మలయచందనమున కనుపానము) టోన్సు 8-0-0

పాద పారి పంచాంగము

దుంబి సంతర్పర పంచాంగము అచ్చులో నున్నది.
మా పంచాంగముయొక్క ఘన అందము వెలిగినదే.
(ప్రతి 1-కి 0-2-6; వాలుగుప్రతులకు తక్కువ పీ.పీ. చేయను.
ఒకటి కావలయువారు 0-4-0 పోస్టుచీట్లు పంపవలెను.
12 ప్రతులకు ఒకప్రతి ఉచితము. త్వరపడకున్న దొరకవు.
గంధ్యసార్వసీ, రాయవరం, (గోదావరి

అమకము (1842)

బంగారు, వెండి, రత్నము

ల నగలును, యితరవస్తువులును,
వాపసుఇచ్చినపుచ్చుకొనివైకముయివ్వబడును

ఉమిడి - రామయ్యశెట్టి,
గురుసామిశెట్టి కంపెనీ,

25, వైనాబజార్ రోడ్, మదరాస్

నగలు నాణ్యముగాను పూచీతోడను నడియైన ధరలకు
తయారుచేసి విక్రయించుటకు వుంచుచును. తయారున
తనివాటిని అతి క్షిప్రముగ అర్ధర మేరకు తయారుచేసి
యివ్వబడును. ఒకసారి అర్ధర యిచ్చి నగలు తయారు
చేసికొన్న వారివలన మానవ్యము తెలిసికొనవచ్చును.

చింతలు విశేషములు

అంగారకగ్రహమా?

అంగారక గ్రహమును (మర్సు) గాంచుటకు జ్యోతిష
శాస్త్రజ్ఞులు ఎంతయో ప్రయత్నించుచున్నారనువిషయము
ఆంధ్ర పత్రికా పాఠకు లెల్లరకును తెలిసిన విషయమేకదా!
ఈగ్రహము 1924 సం॥ భూమి కలిసమీపముగ ప్రయాణము
చేయునను విషయమును శాస్త్రకారు లెల్లరకును తమపరిశోధన
లవలన నంగీకరించియున్నారు. అసమయమున ఈ అంగారక
గ్రహవిషయమున నూతన విషయములను గాంచుటకు హర్ష
ద్ధ విశ్వవిద్యాలయమునందలి జ్యోతిషశాస్త్రశాఖాధ్యక్షులు
ప్రాఫెసరు టామె గారు గొప్ప తెలివితోపు (దూరదృష్టి శుం
క్రము)ను నిర్మించుచున్నారు. ఈశుంక్రముద్వారా అంగారక
గ్రహమును చూచిన అది మనకు రెండు మైళ్లదూరముననే యున్న
టులుగా న్నించగలదు. ఈశుంక్రమునకు గొప్ప అడ్డమొకటి కావలసి
యున్నది. దీనిచుట్టుకొలత 24 అడుగు అందడలయినటు. దీనిని
కెయారుచేయుటకు గాను ఈ ప్రాఫెసరుగారు అడ్డములను
చేయు యాత్రాగారములక నేతములు వ్రాసివారు. కాని దానిని
నిర్మించుటకు తమతలన సాక్ష్యపడ దనివారు క్రత్యుత్తర మిచ్చి
రట. దీనికి ప్రాఫెసరుగారు తేమాత్రము నిరస్తాపాపడక తానే
తనయంత్రమునకు కావలసినసామగ్రిని నిర్మించుకొనుటకు ప్ర
యత్నించుచున్నారు. ఒక పెద్దగిన్నెలో పాదరసము పోసి
దానిని గుండ్రముగా తిరుగుటలు కొన్నియంత్రముల సహా
యమున చేయుటకు. చక్రాకారముగ అటులు గిన్నె తిరుగుచుం
డిన, లోనిపాదరసము ఒకవిధముగ అడ్డపురూపమును దాల్చు
ను. దీని సహాయముననే ఈ ప్రాఫెసరు గారు అంగారక
గ్రహమును పరీక్షించు జోవుచున్నాడట.

కుట్టివాండ్ర క్రతిజ్ఞ

ఇంగ్లండు తేతమునందలి బానపద విద్యాలయ సంఘ
మువారు ఈక్రిందిజట్టివాండ్ర ప్రతిజ్ఞాపత్రమును తానాతేతము
లకు పంపుచున్నారు. యుక్తుమైనచో 10 కేలమంది పిల్ల
వారకు ఈ ప్రతిజ్ఞప్రకారము వడచుకొనుచు ఆరాప్తమున
కెంతయో కీర్తి నాపాదించుచున్నారు.

ఆప్రతిజ్ఞ నిందు క్రమమిచ్చుచున్నాము.

1. పశులగుండ్రము నేను క్షయము చేయననియు పశుల
గుండ్రము నేను తీయను. వేళ్లతో ఎట్టిలేకచెట్టును గాని తీసిక
యననియు, జంతువులకు, వృక్షములకు, పూలకు నేను వీరిధ
ముగ నైనను హానిచేయననియు ఇందుములమున వాగ్దత్తము
చేయుచున్నాను.

2. సంవత్సరమున కొకసారియైన నేను ఈప్రాంతము
చుట్టును విత్తులను చల్లద ననియు, లేదా చెట్ల వా తెదననియు
ఇందుములముగా వాగ్దత్తము చేయుచున్నాను.

3. పాలములలోను బజారునీధులలోను నుండు
గొండులలోను తటాకములలోను కాగితపు ముక్కలనుగాని
అడ్డపుపింగాణిముక్కలనుగాని సక్రమద్వారా లేకులగాని ఇతర
మార్గినపద్ధతుల చేసినిగాని నేను వడచేయ నని వాగ్ద
త్తము చేయుచున్నాను.

4. నేను నివసించు ఇంటిని, నేను చదువుకొను విద్యాల
యమును ఆశోగ్యప్రదముగను అందముగను ఉంచుటకు

సర్వదా ప్రయత్నించెద నని ఇందుములముగా వాగ్దత్తము
చేయుచున్నాను.

ఈ ప్రతిజ్ఞ ఇంగ్లాండు దేశమునకు సంబంధించినను
మనము నైతము మనదేశపరిస్థితుల ననుసరించి కొద్దిగమార్పుచేసి
మన కజ్ఞవా ప్రచేత కార్యరూపమున వెల్లించిన సంతయో
లాభముచేసినవార మగుదుము కదా! మనదేశమందలి విద్యా
సమస్యలపట్ల క్రద్ధముచుకొను మహానీయులు ఈ విషయమును
అలోచించి, తగిన విధముగ పనిచేయుదురా!

రాజకీయ గ్రంథములు

1. భారతవస్తు చరిత్రముల చరిత్ర	0 8 0
2. క్వెంత్రజీవనము (సుభాషరూప)	0 8 0
3. స్వరాజ్యరథము (నాటకము)	0 8 0
4. భారతస్వాతంత్ర్యము (అంధ్రూసు)	0 6 0
5. మహాత్ముని జీవితచరిత్ర	0 4 0
6. అరవిండి యోగుని జీవితము	0 5 0
7. మహాత్ముదాలి జీవితము	0 2 0
8. శాసన తిరస్కారము (ధోరో)	0 2 0
9. గాంధీగారి హైందవస్వరాజము	0 8 0
10. తిలకు మహారాజుని శతకము	0 4 0
11. ఆంధ్రమాత. (నాటకము)	1 0 0
12. భారత్ దౌర్బాధము (వద్యావళి)	0 4 0
13. రాజపుసందేశము (సరళాదేవి)	0 1 6
14. పంజాబువధలు	0 3 0
15. మహాత్ముని యువదేశములు	0 12 0
16. మూర్ఖరాజు (గాంధీ)	0 4 0
17. సీతీశాస్త్రము (గాంధీ)	0 4 0
18. స్వాతంత్ర్యసందేశము (వస్యసీ)	0 6 0
19. గాంధీమహోదయము	0 8 0
20. గుంటూరు గొప్ప	0 3 0
21. స్వరాజ్యలక్ష్మీవరము	0 10 0
22. కలియుగక్రమోద	0 10 0
23. స్వరాజ్యసమస్య	0 4 0
24. గాంధీవిజయము	0 12 0
25. గాంధీ సంపూర్ణ జీవితము	1 8 0

డేపేంద్ర ప్రచురణాలయము,

17, నారాయణ మొరలిపేటి, మదరాస్.

ముఖ్య గమనింపు.

యోగ్యతాపత్రములు 2942

(6) కాశీపట్టణమునందు దుర్గా షిడికో హాలువారి
టానిక్ గుళికలను సేవించుటవలన రాజకీయ అను నాన్నే
హీతుడు సప్రసక్తమై లేక నుఖముగా నున్నాడు. అతడు
6 సం॥ములనుండి బాధపడుచుండెను. షడ్గును అతను చాలా
నుఖముగా నున్నాడని చెప్పుటకు మిక్కిలి సంతసింప
చున్నాను.

దేరాఘాట్ }
28-8-19 }

బ్రజ్ కిషోర్

అఖిల మహారాష్ట్ర సమావేశము.

నిజానందరాయలు

బొంబాయి ప్రాంతీయ ప్రతినిధి సభకు పాల్గొని ప్రాయశఃపాదుడు:-

ఇండియాలోని మహారాష్ట్ర మహాభూమి కార్యముల కార్యగణానుభవముల ప్రతినిధిలయిన అఖిల మహారాష్ట్ర సమావేశము. ఆంధ్ర మహారాష్ట్ర మహాభూమి కార్యములను గురించి విచారించుటకు నిజానందరాయలు బొంబాయి నుండి బయలుదేరిన విషయము లనేకములు గలవు. మహారాష్ట్ర మహాభూమి కార్యములు, మహారాష్ట్రము, బీకానర్, బొంబాయి కార్యముల విభజనలో బొంబాయి ప్రత్యేక రాష్ట్రముగా నేర్పడినది. ఏ ఏ కి చుట్టూ రాష్ట్రములలోను, కర్నాటకములోను మహారాష్ట్ర మహాభూమి భాగములు చేర్చబడినవి. మొన్న మొన్న నే బయల్పడిన కేసరి పత్రికలోనూ, అందరికీ తెలియజేయుట యావశ్యకమైన ప్రకటనను లేదు. ఈ సభకు వచ్చిన ప్రతినిధులలో చాలమందికి ఎందుకు సమావేశమైతే గూడ తెలియదు. ఇది యే సంగతినే మాన్యుక్రిండ్ల నైనను గూడుటలేదు. ప్రతినిధులకు సమావేశము వారు చర్చనీయాంశములు తెలుపుటైన లేదు.

సమావేశ కారణము

మహారాష్ట్ర రాజకీయ నేతలు కొందరు గాంధీ కార్యక్రమము నకు విముఖులు కావున బొంబాయి నుండి కేంద్ర ప్రభుత్వమును గురించి సమావేశము జరిగినది. సర్వజనమును గాంధీ కార్యక్రమములలో కానరావలసినవిధముల గూర్చి కలకత్తా సెషన్లు కార్యగణా జరిగినప్పటినుండియు, మహారాష్ట్ర వారాప్రతికలలో తీవ్రవిమర్శనములు జరుగుచుండెను. మధ్య రాష్ట్రములలోను, బీకానర్లోను, ఉత్తరాన పూర్వముగ తీవ్రవిమర్శనములు జరిగెను. తిలక్ బాత్యి వారు లకు ఆసమానాధ్యమనాయకులు ప్రభుత్వవిధములకు విరుద్ధముగా వాదించినను జేయుచున్నను, సామన్యజనములలో ప్రవేశించినవో మంచిపట్టు చిక్కనని విశ్వసించియున్నారు. మధ్య రాష్ట్రములలోను, బీకానర్లోను, బ్రాహ్మణ ప్రతిపక్షముగాని, అధికారపక్షాభిమానులుగాని ప్రభుత్వమువారు బాత్యి వారులకు విరుద్ధముగ తీవ్రము జేరుచున్నారు. బొంబాయి కానన సభలో, లింగాయతులును, తదితరులును, బ్రాహ్మణులును, అబ్రాహ్మణులును, మహమ్మదీయులును, తదితరులును పరస్పర విరుద్ధములలో నున్నారు. బాత్యి ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యములవలన, బాత్యి కృతకు భంగముగలిగి, ప్రభుత్వమువారికి లాభకరముగ నుండెను. మధ్య రాష్ట్రములలోను బీకానర్లోను అత్యధిమ మేమియునులేదు. కాననసభలోనే బాత్యియాందోళనము జేయుట నిలన, నిరాకరణవాదులు దౌర్జన్యవిరహితముగా కాంతిగ్రహము జేయుటకంటె నెక్కుడు లాభముండునని యెంచుచున్నారు. బీకానర్లోని లాయరులకు తమప్పత్తిని విస్తరించుటయందు నమ్మకములేదు. లోకమాన్యని ఆశ్రయమునుగ్రహించు బీకానర్లోని 3000 తత్సరములు ప్రతినిధినించినట్టియు మహమ్మదీయ లోకరక్షకుని నిర్ణయముగ పట్టుకొనిన సలకరించుచున్నారు. వారు కార్యగణాత్మకములను నిర్ణయముజేసిరి. వారుచేసినపని ఏమౌతమును గర్హింపక, అది చాలాదైర్ఘ్యమైనది యని బీకానర్వారందఱును కొనియాడుచున్నారు. బాత్యివాదు తింకన కార్యగణానందు భక్తిగలిగియున్నారు. కాని గాంధీ కార్యక్రమమును సంస్కరింపవలెనని కాందోళనముగూడ చాలనవసరముగ నుండెను. కలకత్తా కార్యగణాసాటినుండియు, లోకమాన్యనిష్ఠానే వచ్చిన వారలు గాంధీ కార్యక్రమములో 'నీవీపనిచేయగూడదు' మన్నగు భాగములతో నేటిభవిష్యత్తని అందజేయుట జరియును. కానన సభల ప్రవేశించగూడదు అను సత్తరువు పూసారాజకీయవ్యవహారములలో కొంతకాల ముదయోగముగ నుండెనుగాని, కానన సభాసమావేశమువలన లాభము లేదని వాడు గ్రహించిరి. మధ్యకాలపు రాజకీయ నేతలు కాననసభాసమావేశములన లాభములేదనుచుండ, యవకు లి పుటివారు గాంధీ కార్యక్రమములో సంతృప్తినికొనుటకు గర్హింపబడి విచిత్రముగనన్నది.

కార్యగణాభివృద్ధి

అసమానాధ్యమభివృద్ధి యెట్లుగనున్నదో బాగుగ తెలియవారు సముత్తము. ఈ యుద్ధమునందు కపటజేమ మని యపవాదుజేయుటకు బుద్ధిపాడముచున్న దని గుర్తింపగలరు. గాంధీ కార్యక్రమమును నిజముగ నమ్ము రాజకీయనాయకులు చాల అరుదని నిమగ్నకు లనుచున్నారు.

"పట్టి మాయకపటజేమను పనికొరదు. మాయకాండగను నందు భక్తి యొన్నను దానికార్యక్రమమును మార్చవలె వని జేయు బహిరంగముగ ప్రతిజ్ఞచేసెదము. అఖిల మహారాష్ట్ర సమావేశము నేర్పరచినవాడు, అందుసాల్పాసినవాడును, అట్టి యుద్ధమునే గర్హింపండి. కార్యక్రమము సవరణ గావలెనని బాగుగ పట్టుబట్టినవారిలోకార్యగణానందు సంతృప్తినికొనుటకు లభించునాడ గలదు. ఈ సభయొనపిదప ఆసామ్యవాదాదు కార్యగణాలో గాంధీ కార్యక్రమము యొకను సాగింపవలెనని తీర్మానింపబడినను, దానికి తోడు ఇంకను కొన్ని మార్గములు యున్నను, వీరు అందుకు విరుద్ధముగా జేయించును బని జేయదు. వారియాజేవణ యేమనగా గాంధీ మహాత్ముని పట్టుము గట్టుకొని నిరంతరకారము వహించి, తనయిష్టప్రకారము కార్యనిర్వహణముజేయుటయేలననియే. ఏదైనచర్చ సీయాంశము న్నవో, కార్యగణా సంఘమువారి యెదుట జెట్టుటయు, వారు దానిని పర్యంగుకమిటికి పంపుటయు, అందు గాంధీ మహాత్ముని తోక్కడే తనకేంద్రంబు నుపయోగించి పాలించుటయు, ఇంకను సంఘముయొక్క కార్యక్రమమువారు తయారుచేసికొనెనది గాక, అదికొట్టిజేయబడి, గాంధీగారిజేబులోనుండి నూతనముగ కొట్టి జేడలుబయు, ఈవిషయములన్నియు వారికెనచ్చినవిగావు. వాని యుండికొనుచుపోయినది. అదియే వారలకున్నకృత్యము. దానిని తెల్పుకొనుటకే యావశ్య యొద్దకుపడినది. ఈసభాకార్యక్రమ మంతయు, కృత్యముగ వారాప్రతికలలో ప్రచురింపబడెను. ప్రతికలలో ప్రచురింపక పూర్వము ఆ ప్రతికలలో అంతయు చర్చించుకొనిన పిదప 2 వ తేదీన సమావేశము జరిగెను. ఆ సభను గూర్చిన విషయములు అంకము ముఖ్యమైనవి కొన్ని విశదపరచుట యుక్తము. కిందటి ఫిబరవరిలోను మార్చిలోను పాఠశాలలును కళాశాలలును బహిష్కరింపవలెనని ప్రోత్సాహపరచిన రాజకీయ నేతలు, యీ సభలో గాంధీ కార్యక్రమములోని యావిషయముల నిర్వహణముగూర్చి చెప్పుట యెంతయు గొప్పవిషయము. ఇక్కడ 11 మారులునుండియు చేసిన పని యింకనుగల సదున్నుచుంటి మని వా రనుచున్నారు. వారందఱును గాత్రమైన నిరాకరణ వాదులు, గాంధీ మహాత్ము ననుసరించెడివారు. కాని వారికార్యక్రమముగూర్చి వాడు చెప్పిన దేమనగా, "కానన సభాసమావేశము నిష్ఫల మాయెను. అది యొక అటంకము. పాఠశాలసమావేశము అల్లరియు, తెలివితక్కువయు. న్యాయవాది పిన్ టింగులు అత్యవశ్య గానించుకొనక, అధికముగ విదేశీజాత్యు బహిష్కారము, కొనసాదని తెలివితక్కువ పని." ఇదిమాత్రము విసర్జించియెడత, వారు గాంధీ మహాత్ముని న్యాయభావ్యముగ ననుసరింతురు.

ఫలితములు

అంతట ఉపన్యాసములు జరిగెను. కొందఱు గాంధీ కార్యక్రమమును బహిష్కరించునని వాడేసిరి. మఱి కొందఱు యిప్పుడు అందులోనుండి చీలుట కృత్యములే యని చెప్పిరి. ఇంక కొందఱు మహాత్మునియందు శ్రద్ధాభక్తులుగలవారై ఆయనను విమర్శించినంతవరకు బాగుగ విమర్శించి తుట్టుకుదకు అంకిత విధముగ పోగడిరి. మధ్య రాష్ట్రములు బీకానర్ ప్రతినిధులు గొప్పబాత్యివాదమును మాధవరావులగారి నాయకత్వముక్రింద బాగుగ విమర్శించి తాము కాననసభలలో ప్రవేశించినందులకు సమర్థించుకొనిరి. పూర్వా ప్రతిపక్షముల అంత వికాలమౌదయులుగ ప్రవర్తించెదగాని భూపల్కారగారు మాత్రము ప్రజాచరిపాలనము స్వకావ్యమునకు వేదాంతార్థమును జెల్పిరి. అధ్యక్షులవహించిన యం. సి. కేల్కరగారు నిష్పక్షపాతముద్ధితో, సదాశ్చింతన జ్ఞానముతో అంతటితీవ్రచర్చలు జరిగినపుడు, నిరాకరణవాదులవై దెబ్బతీసినపుడు, యెంతయేని కుకలత్వముతో ప్రవర్తించిరి. రెండుతీర్మానములతో కార్యక్రమము ముగిసెను. మొదటితీర్మానము, గాంధీ కార్యక్రమము పునఃస్థాపనవలెనని యుండెను కావ్యములప్రకారము వోట్లుపుచ్చుకొనగా, మధ్య రాష్ట్రములవారును, మహారాష్ట్రమువారును ఈమతముగను, బీకానర్, బొంబాయివారు ప్రతిపక్షముగాను వోట్లుచ్చిరి. అధ్యక్షులు తామువ్యక్తించియు, రాష్ట్రము గాదనియుచెప్పి తమకాష్టిగువోటు నీయకుండిరి. కర్నాటక ప్రతినిధులు, కార్యక్రమ మెట్లు జరుగునో మామటకుమాత్రము వచ్చిరి. దేశం:కు 31-వ తేదీ లోపుగ నిట్టియాంశోళనము జరుగుగూడదని వారలంపు. కావున ఆతీర్మాన మంగీకృతము కానట్లు అధ్యక్షులు తెల్పిరి. ఇకనురెండవ తీర్మానము, అసమావేశ మేర్పరచిన వారలకును, ప్రజాపరిపాలనను స్వకావ్యము గావలె ననువారలకును యిష్టముగనున్నది అంగీకరింపబడినది. ఇందులో బీకానర్ నాగపూరును రోక

మాయెను. బొంబాయి మహారాష్ట్రజేతములు గాంధీ కార్యక్రమము సంస్కరింపగూడదని ప్రతిజ్ఞచేయును వహించిరి. బొంబాయికి చాలచిత్రముగ నున్నది. బొంబాయి కార్యగణావృత్తి ము లో మహారాష్ట్రము మాటాడు వారు యెక్కువగ గలరు. అయితే కార్యగణా కమిటీలో మాత్రము వారిసంఖ్య చాల స్వల్పము. వీరిలో ముగ్గురు మాత్రమే సభకు వచ్చిరి. దాక్టరు సతాంబాగారు, కార్యగణా కమిటీ సభ్యులు తాము గాంధీయతావలంబులమని బహుకొనిరి. ఇయవారు గారు కాననసభలకు వెళ్లవలె ననువారలలో సామన్యజాతి వాళ్లు. ముందరన్నమాట అందరకును తెలియును. దాక్టరు కేల్కరగారు మాత్రము బొంబాయి కార్యగణాకమిటీ కేల్కరగారునుట చే గాంధీ కార్యక్రమమునందు సంతృప్తినికొనుటకును గర్హింపబడిరి. సభ ముగియు సమయమున దాక్టరు కేల్కరగారు గాంధీ కార్యక్రమమునకు విరుద్ధముగా వోటుచ్చి, బొంబాయిని సంస్కరింపము కావలెనని వారి పక్షమున జేర్చినందులకు గాంధీ పక్షము వారలకంటె యేని ఆశ్చర్యము గలిగెను. ఈ సమావేశము నేర్పాటుజేసినవారల కొరక యిట్లు యాడెరెను. కాని కాననసభాసమావేశము కూడదని చెప్పి ప్రోత్సేమముటకు యంత బహిరంగముగ తమయంతృప్తిని ప్రదర్శింపవలెనాయని ప్రజలు పుచ్చుజేసెదరేమో!

వారావరణ స్థితి

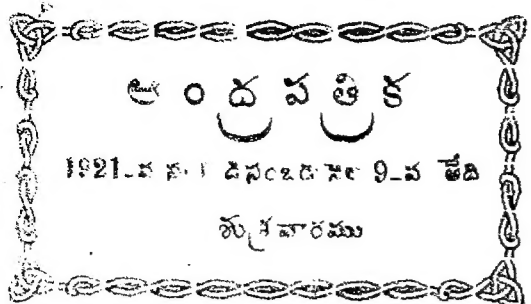
1921 నాటి దేశంబునకు 9 వ తేదీ శుక్రవారము

దేశము	అంతర్గత	అంతర్గత	అంతర్గత	అంతర్గత	అంతర్గత
దేశము	అంతర్గత	అంతర్గత	అంతర్గత	అంతర్గత	అంతర్గత
గోవాభూమి	88.8	62.1	...	31.90	43.49
బీకానర్భూమి	82.8	70.1	...	39.50	35.82
కాశ్మీర	81.4	67.0	...	39.86	36.82
బందరు	82.7	67.2	...	58.78	38.91
గుంటూరు	83.0	65.5	...	30.28	31.11
నెల్లూరు	88.8	67.4	...	34.81	31.54
మద్రాసు	84.2	74.9	...	47.18	44.44
మైసూరు	79.5	61.8	...	26.50	30.85
ఆనంతపురము	88.0	65.8	...	27.95	28.88
బళ్లారి	80.5	64.7	...	26.70	19.72
కర్నూలు	84.4	64.1	...	17.58	25.83
కడప	86.8	66.7	...	36.78	25.65
రెంగుళూరు	80.6	60.0	...	35.21	33.82
కొయింబత్తూరు	86.6	69.8	...	18.00	20.00
కెర్నూరు	84.0	65.2	...	42.12	38.55
నీలము	86.8	70.4	...	45.96	37.40

వాయుభారమునందు మార్పులు తక్కువ. పర్వత ప్రాంతములందును, తూర్పుతీరమునందును కొంచెము హెచ్చెను. మలబారు నందుమాత్రము మామూలుకంటె తక్కువగ నుండెను. మిగిలిన ప్రదేశములలో మామూలుకంటె నెక్కువ. ఉష్ణ ప్రదేశములందును కొంచెము హెచ్చెను. పశ్చిమతీరము, దక్షిణదేవులు, దక్కనులలో మధ్యమెడ్డును ఇంచుమించుగ మామూలుగా నేయుండెను. మిగిలిన ప్రదేశములలో కొంచెమెక్కువ. చాలభాగములందు పగటియెల్లము వామానాయాని సరిగగాని కొంచెమెక్కువగాని యుండును. బొంబాయి, దక్కను, దక్షిణదేవులు లు కొర ముండట్లు తీరమున కొన్ని ప్రదేశములలో మాత్రము కొంచెమెక్కువ. మలబారులో తప్పనిప్రదేశములందును రాత్రియెల్లముం చామానాయాని కొంచెమెక్కువగా నేయుండెను. వాయువ్రం దాక్షిణ్య మామూలుగను కొంచెమెక్కువగా నున్నది. మొత్తమునాడ ఆకాశము బాగుగ మోహమాన్యమై యుండెను. రెండుప్రదేశములందు మాత్రము వర్షము కురిసిట్లు తెలిసెను. క్రొవోమలియందు వరుసగా 12 గంటలవరకు 7 1/2 అంగుళముల వర్షము కురిసెను.

వారావరణము స్థిరముగ నుండుటలేదు. వర్ష మెక్కువగ కురియవచ్చును.

ఎస్. ఆర్. యు. సామ్రాట్.

పరిక్ష

అధికారవర్గము ప్రజల మనస్థైర్యమును కఠింకనంచేసిన దెలువవచ్చును. పరిక్షతో తీవ్రపరిక్షను ప్రారంభించిరి. కాకినాడయందు, ఎట్టి పరిక్షనుగావించుచున్నారో వేరొకచో ప్రచురించబడిన వార్తయందు కనుపెంపకలగు. నిన్నటి యుదయమున అశ్వదళము క్యాంబులు కాకినాడ పీఠులగుండు సమవ సారంభించు. ఉదయము తొమ్మిదిగంటలగుండు కాంగ్రెసు కార్యాలయము ప్రక్కగ వెడలెను. పిమ్మట జిల్లా మేజిస్ట్రేట్లుగారు మిలిచిరిదుస్తులతో నున్న కొందరు యూరపీయనులతో మోటారుబండిపై నరుదెంచి, కాంగ్రెసు కార్యాలయముపై నెగురుచున్న స్వరాజ్యకాతకములను దీసివేయుడని కాంగ్రెసు కార్యాలయము వారిని కోరుచు, వారు తీసివేయనియెడల పైని కులు దీసివై చెదరని చెప్పెను. కాని, వారు తీసివేయరయి. అంతట పోలీసుసిబ్బందితో తిరిగి వచ్చి కొలదినిముసములలో తీసివేయవలయు నని మూల నాజ్ఞాపించిరి. అందుకు వారు బడబడక పోగ, పోలీసువారిచే తీసివేయించిరి. పిమ్మట పోలీసువారు, అక్కడనున్న వారిపై చార్జ్ న్యము వహించి రినియు, కాంగ్రెసు కార్యాలయము నం దున్న వారిపైర్లను కొన్నిటిని వ్రాసికొని హాయిరేయి, తిరివార్తయందు గలదు. ఇంతటి యట్టహాసము జేయవలసిన యవసర మేమి గలిగెనో తెలియకున్నది ధర్మబద్ధముగ ప్రవీణులువుచున్న వారి సనస్కృతులది, బలప్రయోగమున కన్న బలహీనసాధన మింకొక టుండబోదు. కాని అధికారుల కడియే శరణ్య మగుచున్నది. న్యాయసమర్థమునకు బలప్రయోగమే మూల సాధన మని రీడింగు ప్రభువుగారు కనిపెట్టి రాష్ట్ర పాలకుల చర్చలకు ప్రోత్సల మొసగుచున్నారు. సంయుక్తరాష్ట్రనాయకులలో కొందర కవుడే శిక్ష విధింపబడినది వండిత మోతీలాల్ నెహ్రూ గారికి అనుమానముల విడిఖయమును 500 రూపాయల జరిమానయు, బాబు పురుషోత్తమ దాసు తాండనుగారికి 18 మాసముల కఠింశిక్షయు 2.0 రూపాయల జరిమానయు, కమలాక్షి బ్రహ్మ, బాబు రామోద్రనాథ బాసుగార్లకు 6 మాసముల విడిఖయమును 100 రూపాయల జరిమానయు, విధింపబడినది.

మిగిలినవారి కేసులకు వాయిదా వేయబడెను. ఈ సందర్భమున, సంయుక్తరాష్ట్ర నాయకులు సూతనమార్గము ప్రొక్కిరి. న్యాయస్థానములయెదుట, అనవసర ప్రదర్శనము గావించుటకు వారంగీకరింపలేదు. బార్ని జోసెఫ్ గారు మేజిస్ట్రేటుగారికిగల ప్రశ్నలకు బదులు చెప్పలేదు. స్టేటుమెంటును కోర్టుకేయలేదు. జప్తిగారును అటులనే ప్రవర్తించిరి. వండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారు వాదించలేదు. ప్రశ్నలకు జవాబు చెప్పలేదు. పురుషోత్తమదాసు తాండను, బాబు, వండిత శ్యామలాల్ నెహ్రూ, వండిత మోహనలాలు నెహ్రూగార్లుటలనే చేసిరి. గాంధీ మహాత్ముడు యుగం ఇండియా పత్రికలో సూచించినటు

లు, ప్రతిశేషునందును ఆర్భాటము జేయవలసిన యగత్యములేదు. ఎంతనమ్మదిగ వ్యవహారముముగిసిన సంతోలాభకరము. మాతృదేశముకొరకు సంఖ్య పూర్వకముగ బాధలననుభవించుటయందే, త్యాగ శక్తి గలసింపెను. త్యాగశక్తి మూలముననే స్వరాజ్యము సిద్ధించును. సంయుక్తరాష్ట్రనాయకులు ఆర్భాటము సమయము గావించక, తమపాలబడిన శిక్షలను సంఖ్యపూర్వకముగ గైకొని, దేశ సునకంతకును మార్గదర్శకు లయిరి. ఏకాగ్రణము చేతనో కలకత్తాలో సరేఖజేసిన దాసు సతీతిలకమును దురి యిరువురు స్త్రీలను బెంగాలు ప్రభుత్వమువారు నుండలించి వారు జామీనిచ్చుటకు నిరాకరించినను, మొన్నటిరాత్రి పడలినై చిరి. నిన్నటిదినము వారు మరల చిత్ పూను రోడ్డు యొద్ద స్వదేశ ప్రబోధమును ప్రారంభించిరిగాని, కొందరు నాయకులప్రార్థన ననుసరించి విరమించిరి. పిమ్మట మున్వరు వంశముస్త్రీలును, ఇరువురు సిక్ఖు కాంగ్రెసు వాలంటీరులును బయలు వెడలగ, సిక్ఖు వాలంటీరుల నిరువురును పోలీసువారు అరెస్టుచేసిరి. వాలంటీరు లనేకులు బహిరంగ ప్రబోధమును ప్రారంభించగ, పోలీసువారు వారిలో 16ల మందిని అరెస్టుజేసిరి, తిరివార్తలు వెలుపుచున్నవి.

కాలేజీ విద్యార్థులు వాలంటీరులుగ నధిక సంఖ్యాకులుగ జేరుచున్నారనియు, ప్రబోధమును కావించెదరనియు, తెలుపబడినది. బెంగాలు ప్రభుత్వమువారు వాలంటీరుల నడచినై చెదమని ప్రచురించిన ఉత్తరవులన, వంగరాష్ట్రములో నమితోత్సాహము ప్రబలింపి. వాలంటీరు యుద్ధము మనకు మరిత ప్రాబల్యము కలిగినది. నిర్బంధముల సధికముగ విధించుటవలన, సూతనసంచలన ముదయించు నని దేశపరిస్థితులు తెలుపరచుచున్నవి. ప్రజల దృఢభక్త్యయు తగ్గుకుండ అధికారులు దాని కెప్పుడకపుడు ప్రోత్సలముగలిగించుచున్నందులను సంతసింపవలయును. నిర్బంధజ్వలములమున సహాయనిరాకరణోద్యమవ్యాప్తికి తోడ్పడుచున్న అధికారులను ప్రజలభివృద్ధిచెదరు. సంయుక్తరాష్ట్రాధికారులగు సర్ హార్కోర్టు బటరుగారు శాసనసభలో నవస్థాపించుచు, నాయకులనిర్బంధమును సమర్థించిరి. రీడింగు ప్రభువుగారి రీపబ్లికన్ యమునందే కలకత్తాలోను కన్య సింపుచు, నిర్బంధవిధానావలంబనము న్యాయనిర్వహణమున కెటుల యవసరమో ప్రతిపాదించిరి. రీడింగు ప్రభువుగారి సంపూర్ణోపన్యాసమును, ఆస్సాసియేటుకు ప్రెస్సువారు నేను వంపుచున్నారు. మితవాదులును అధికారులును, నిర్బంధవిధానముకొర కెటుల చేతుల గలుపుచున్నారో. ఇందునుబట్టి గ్రహించవచ్చును. సర్. వి. మిత్తగారు ప్రసంగించుచు, మితవాదులీ సమయమున అధికారుల ప్రయత్నములకు తోడ్పడదని వాదనముజేసి కృతకృత్యులయిరి. ఐరెండు కరిహార్మరమునుబట్టి, రీడింగు ప్రభువుగారు గ్రహించిన సారాంశము, ఓరిమియెక్క బెత్తప్రవృత్తి. హిందూదేశము ఓర్పుగలిగి సంస్కరణములను సమ్యక్గొనుచో, కాలము జరిగినపిమ్మట స్వపరిపాలనమును సంపాదించునని, రీడింగు ప్రభువుగారు హిత మొసగిరి.

అతిత్వరితముగ పరుగిడవలదనియు, హిందూదేశ విడివరకే మహాత్మ్యతవదవి నలంకరించెననియు, ఉన్నతాదర్శమును పొందుటకు సంవత్సరము లొక లెక్కగావనియు, సంవత్సరములుగడచిన కొలదియు హిందూదేశమునకు మిగిలిన భాగములతో సమానస్వాతంత్ర్యము లభించు ననియు, రీడింగు ప్రభువుగారు హెచ్చరించిరి. భారతీయులు స్వరాజ్యసిద్ధినిమిత్రము సంవత్సరముల పొడవున నేచియుండనేరరు. స్వాతంత్ర్యము లేకుండుట

మానవుని అసహజస్థితి. అట్టిస్థితినుండి ఎంతత్వరలో బయల్పడిన, అంతమేలుగ నుండును. అధికారవదలయిం దున్నవారు ఓరిమిని బోధింపవచ్చునుగాని, పలుకప్రముల సనుభవించుచున్న ప్రజల కట్టిహితము రుచించదు. ఐరెండు ప్రజల లిటివల ప్రసాదించబడిన హోంరూలుచట్టముతో సంత్వప్తి జెంది, సంపూర్ణ స్వపరిపాలనముకొరకు ఓరిమితో వేచియున్నచో నది దూరమయ్యెడిదే. ఇంతత్వరలో గమ్యస్థానము జేరుట యసంభవమయ్యెడిదే. స్వాతంత్ర్యమును విభాగించుటకు వీలు లేదు. అది సంపూర్ణము గాని, ఖండము గాదు. రీడింగు ప్రభువుగారు బోధించిన యోమి, సంస్కరణములను పొగడుచు ప్రజాశయములను నిరసించుచున్న న్యాయుండియా పత్రికకు సయితము రుచించకబోయెను. న్యాయుండియాపత్రిక ఇటుల వ్రాయుచున్నది. "రీడింగు ప్రభువుగారు ఊహించినదానికన్న ఎక్కువ సత్వరాభివృద్ధిని బడయుట ఇప్పటికాలమున కవసరము. న్యాయమును క్రమమును రక్షించుట యవసంమే గాని, అంతటితో సరిపోదు. సర్వీత మగు కార్యవిధాన ముండవలయును. అట్టిపనికి తక్షణావసరము గలదని రాజప్రతినిధి గ్రహించగోరెదము."

ఐరెండు వ్యవహార నిర్ణయము జూచినపిమ్మట, న్యాయుండియాపత్రికకు సయితము కొంత చురుకుపుట్టెను. అట్టితరీ, కేవలము జస్టిసును గూర్చి రీడింగు ప్రభువుగారు వచేవదే క్రతిపాదించుచు, స్వపరిపాలనము కాలక్రమమున లభించుననిమాత్రము హిత మొసగుచుండ, ప్రజల కెట్టి సంతృప్తి గలుగజాలదు. ప్రజల జన్మస్వాతంత్ర్యముల కొకవంక భంగముగలుగుచుండ, జస్టిసు ఎందుగలదని ప్రజలు వితర్కింపకమానరు. మరియొక యవన్యాసమునందు న్యాయముయొక్క ఉత్కృష్టతగూర్చి ముచ్చటించుటలో, బ్రిటిషు న్యాయము సంతయు వీరు గొనియాడిరి. కాని, ఇప్పుడు దేశమునంద తటను జరుగుచున్న న్యాయ భంగము రీడింగు ప్రభువుపంటి న్యాయవాదికి న్యాయమువలె గనుపించుట, స్థానమహిమకు ఫలితమని తలంపనలేదు. తాము సరియని నమ్మినదానినే జేయవలయునని, రీడింగు ప్రభువుగారు జెప్పుచున్నారుగాని, వారియుపన్యాసము లందెక్కడను ప్రజాభీష్టమును నెరవేర్చువలెనను వాక్యములు గానరావు. స్వతంత్ర దేశమునుండి సూతనముగ నేతెంచినందులకు, ప్రజాస్వాతంత్ర్య సంతోష మత్యావశ్యక మను సంగతిని రీడింగు ప్రభువు వెలుపుటకు బదులు, ఎప్పుడును న్యాయము క్రమము అను వదములనే ఉచ్చించు చుండుట గనుపించును. వెనుక నిరంకుశాధికారులు మామూలుగ దెలిపిన సంగతులనే వీరుచు ఏకరువుపెట్టుటచే, వీరి యవన్యాసములు నిస్సారము లయినవి. గోదావరిమండలమున స్వరాజ్య వతాకములపై వెడలినదాడికి రీడింగు ప్రభువుగారి కేమందురు? సంస్కరణములను సమ్యక్గొనుడని బోధించెడి రీడింగు ప్రభువు సంయుక్తరాష్ట్రాధికారి యగు సర్ హార్కోర్టు బటరుగారిచర్య కేమందురు?

సంయుక్తరాష్ట్రములలో క్రిమినలు లా సవరణ చట్టమును ప్రయోగించుటచే గలిగిన పరిస్థితులను గూర్చి శాసనసభలో చర్చించుటకు వండిత హృదయనాథ కుంజ్రాగారు అవకాశముగోరగ, అనధికారపథ్య లిందు కంగీకరించిరి. కాని గవర్నరుగారి రీ విషయముగూర్చి చర్చ జరుగుటకు వీలులేదని నిర్ణయించి, తమ వీటో అధికారమును చలాయించిరి. కుంజ్రాగారు సర్వెంటు ఆఫ్ ఇండియాసంఘమునకు జేరినమలేవాది. శాసనసభ్యులు కుంజ్రాగారి కోర్కెకు సమ్యక్గొనెడిరి. ఇట్టిస్థితిలో

ప్రస్తుతస్థితిగూర్చి కాననభలో జర్మిం చినంత మాత్రమున, నష్ట మేమి గలుగును? ఇట్టియవసర విషయములను చర్చించుటకు బుకీరాని కాననభ యన్న నేమి; లేకున్న నేమి? ఇట్టినిరర్థకసంస్కారణముల నాధారము చేసికొని ముందుకు జనవలెనని కలుకుటచే, ప్రజలలో నెట్టివిశ్వాసము జనించును? ప్రజల స్వరాజ్యత్వప్రతిపత్తి మిక్కిటమయినపుడు, ఇట్టి హితమువలన ప్రయోజన ముండదు. స్వాతంత్ర్య మన్నిచే శిక్ష ములకును లభించుచుండ, హిందూదేశము మాత్రము తదర్థము ప్రయత్నింపక యుండజాలదు. హిందూదేశ ప్రయత్నములకు నలుదిక్కులనుండియు నిరోధము గలుగుచున్నది. ప్రజలను తీవ్రవశోధన ఎదుర్కొనినది. దీనియందు విజయము బడయుటకు, ప్రజలు శక్తివంచనలేక పాటుబడుచున్నారు. ఇట్టి సందిగ్ధసమయమున, ఏమాత్ర మయినను తప్పుదోవ ద్రోక్కిన అపారవృత్తము సంభవించును. ఎట్టికఠినపరిస్థితులం దయినను, ధర్మము నాధారముచేసికొని, ఆహింసను నిష్కర్ష గ నవలంబించిన దేశము త్వరలో గమ్యస్థానముజేర గలుగును. ఐర్లెండుదేశమునకువలె, హిందూదేశమునకును అసతిగాలములో స్వరాజ్యము లభింపకతీరదు. కాల మిందు కి ను కూలము గ నున్నది. నాగరికప్రపంచాభిప్రాయము ను ముఖము గ నున్నది. సర్వసామగ్రిక మగు గాంధీమహాత్ముని కద్దతులు లోకకళ్యాణమునకు మార్గము జూపుచున్నవి. ప్రజలు విశ్వాసమును కోల్పోవక కృషి నలుపుచో, ప్రపంచక్షేమమును కాపాడెడి పరాత్పరుడే భారతీయుల నాశీర్వాదించి, వారి కృషిని సఫలపరుచును.

స్థానిక స్వపరిపాలన సంఘములు:

రాజభక్తి ప్రకటనము
స్థానిక స్వపరిపాలనా శాఖామంత్రిగారి క్రొత్త చట్టము నొకదానిని క్రకటించిరి. దాని ఉద్దేశము లీరితిన నూచింపబడినవి. "అందరు మునిసిపలు కౌన్సిలర్లును, లోకలు బోర్డుల మెంబర్లును, శ్రీరాజచక్రవర్తిగారియెడల తమకు గల భక్తిని తెలుపుచు ప్రమాణమును గాని రూఢిచనమును గాని చేయవలసినదిగా కోరుట ఆవశ్యక మని ఎంచడమైనది." స్థానిక సంఘసభ్యు లిట్టి ప్రమాణము చేయు నాచార మిది వలకు లేకుండెను. కానన సభ్యులు మాత్రమే ఇటుల జేయవలసి యుండెను. ఇక్కుడీట్టి చట్టమును కావించవలసిన నూతనావసరమేమి గలిగెనో, ఉద్దేశములలో ప్రభుత్వమువారు దెలిపియుండలేదు. స్థానిక సంఘసభ్యుల రాజభక్తి గూర్చి సందియ మేమయిన గలిగినేమో వారు నూచించి యుండలేదు. అయినను క్రొత్తవింత లుద్భవించుచున్న కాలమున, నిట్టి మార్పులు జరుగుచుండుట సహజమేగద.

క్రొత్తమార్పు

వంగదేశమున కొనసాగుచున్న నిర్బంధవిధానమునకు అసమ్మతి గనుపరచుటకుగాను, అమృత బజారుపత్రిక సంపాదకీయవ్యాసములు లేకుండ వెలువడెను. ఈవ్యాసము యుండుచోటుల అరెస్టుల వార్తలు ప్రచురింపబడెను. దేశమునకు లాభకరముగ వ్రాయగలమని తోచువరకు, సంపాదకీయ వ్యాసములను వ్రాయుట మాని, అభిప్రాయము నేమియు దెలుప మని, అమృతబజారుపత్రిక సూచించెను. సర్వేంటుపత్రిక గూడ మానవ్రతము నవలంబించినటుల దెలుపుచు, నిరంతర స్వాతంత్ర్య నిరోధమునకు ప్రత్యుత్తరముగ తా మెట్టియభిప్రాయమును తెలుపము అనియు, దేశములో జరిగెడి సంఘటనలగూర్చిన వార్తలను మాత్రము ప్రచురింతుమనియు, వ్రాసినది. అమృతబజారు పత్రిక నడగద్రొక్కవలె నని బోధించుచున్న ఇంగ్లీషు మెను బెంగాలీపత్రికల క్రింతటనుండియు పనిలేక బోవును గద.

యమును తెలుపము అనియు, దేశములో జరిగెడి సంఘటనలగూర్చిన వార్తలను మాత్రము ప్రచురింతుమనియు, వ్రాసినది. అమృతబజారు పత్రిక నడగద్రొక్కవలె నని బోధించుచున్న ఇంగ్లీషు మెను బెంగాలీపత్రికల క్రింతటనుండియు పనిలేక బోవును గద.

బర్మాప్రజలు

బర్మాప్రజలకు సర్. రెజినాల్డు బ్రాడకుగారి చర్యలు రుచింపలేదు. దేశరక్షణకాననము క్రింద తమనాయకులను నిర్బంధించుట న్యాయభంగమని, రంగునానభలో ప్రజలు వెల్లడిచేసిరి. ఎట్టికష్టము లుదయించినను, స్వాతంత్ర్యసంపాదన ప్రయత్నములను విడనాడమని, వారు స్పష్టపరచిరి. దేశమందంతటను, ప్రజలలో నేకసమయము నందు ప్రబోధము గలుగుట, విశేషమని ఎంచవచ్చును.

ఐరిషునిర్బంధితుల విడుదల

ఆంగ్ల - ఐరిషు ఒడంబడిక జరుగుటచే, ఐరిషు నిర్బంధితుల నందరిని విడుదల జేయుటకు, సార్వభౌము లంగీకరించినటుల విదేశీవార్తలలో గలదు. హిందూదేశమునందు మాతృభక్తి మూలమున నిర్బంధితులయిన దేశభక్తులందరును స్వరాజ్యము సిద్ధింకగనే స్వేచ్ఛను బడసెదరు. అట్టిభక్తి దేశమునకు త్వరలో లభించుగా!

బీహారు గవర్నరు

సింహావధువు బీహారు గవర్నరు వద వికి రాజీనామా నిచ్చియుండెను. వీరి స్థానమును గా, శ్రీనివాసశాస్త్రి గారాక్రమింపవచ్చునని, డియి లీ మెయిలుపత్రికయు, సర్ హాలివెడు లామెషరు గారాక్రమింపవచ్చునని యాటరును దెలుపుచున్నారు. శ్రీనివాస శాస్త్రిగారి నియామకము నందు సత్యము లేదని, వారితో కఠినయ మధికముగ గల న్యాయుండియాపత్రిక దెలిపినది.

రాజప్రతినిధిగారి ఉపన్యాసములు

భారతీయులవిందు

కలకత్తా, డిసెంబరు 8:—వంగదేశమునందలి వివిధ భారత వర్ణములలోని ప్రముఖవర్ణులందరు చేరి నిన్న సాయంత్రము రాజప్రతినిధి రిండిగు ప్రభువు గారికి ద్వైతీభవనములో విందు చేసిరి. సర్ బెనోదు మిత్రు, కాశిబజారు మైమెక్ సింగు సంస్థానాధీశులు, ధిపాటియారాజు, సర్ రాజేంద్ర నాథముఖర్జీ, సర్ అనుబోషాచంద్ర, శేషప్రసాదు సర్వాధికారి, హరీరాం గోంకా, రావుబాదూజ చానీలాం బోసు, జె. చాందర్, ఆసఫులా మల్క్, అలం హసీను, యస్. గుప్త, పి. సి. రేగారు ఆహ్వాన సంఘమునందుండి. గా. హెయిస్ సర్ ఆల్ఫ్రెడ్ గారు మరే, సర్ భామసు కేటా, సెర్నా గారలు అతిథిసత్కారము అను బొందిరి. సార్వభౌముని ఆయా రాజ్యైక్యరాజ్యధులను అతీక్షించిన పిమ్మట, రాజప్రతినిధిగారికి ఆయా రాజ్యైక్య రాజ్యధులను గోరము, ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడు సర్ బెనోదుమిత్రు

గారు ఇట్లు ప్రసంగించిరి:—

"భారతీయులకు స పూర్ణ స్వాతంత్ర్యము, నిష్కళంకమైన స్వాతంత్ర్యము కలుగునను దృఢనమ్మకము మావలనకలిగినది. సిన్హాప్రభువుగారు తమపదవికి ఈసరిగ్గ తరుణమున కాజీనామానిచ్చుట భారతదేశమున కొక గొప్పనష్టము నేనుండరము యవరాజుగారిరాకకు ఆత్మాభ్యుత్థి నీరీక్షించుచుంటిమి. కలకత్తాపారు లభ్యుత్థానముతో సరికి స్వాతంత్ర్య పూర్వకస్వాతంత్ర్యము నిశ్శుగలరు. గతమాసమునందు జరిగినవారి తాళపునాటమును తిరిగి జరుపుటకు పిలువెదరు. మితవాదుల వలననే నూతనసంస్కరణములు జయపదముగ నున్నవి. అసహాయాధ్యమ ప్రచారమును ఇంక నిర్లక్ష్యభావముతో చూచి పెట్టుట శాశ్వతానికి మోసకరము. అసహాయాధ్యమనాయకుల దుష్కృత్యములే వారి ఉద్యమాపజయమును,

చాలుచున్నవి. వారు తమదుర్భాగమునకు పశ్చాత్తాపపతడుల కొకటేమార్గముగలదు. తమఉద్యమమును మానుకొనవలెను. దేశీయకాననములను ప్రజలు బహిరంగముగ నుల్లంఘించుటను ఏపథు త్వమువారును సాగనిత్యజాలరు. దేశములోని కాజకస్థాపనము ఆధికసంఖ్యాకుల కిష్టములేదు. ప్రభుత్వమువారు న్యాయమార్గముల ననుసరించి కాంతిక్రమముల నెలకొల్పుటకు అవలంబించు విధానమునకు మితవాదుల కేటాటి ఆక్షేపణ యుండనేరదు. జాతీయ గమ్యస్థానము ఈజ్జురుల నణచుటవలన తెడగూడదు. భారతదేశపు కాశ్వతలాభమునకును, ఆంగ్ల దేశపు కాశ్వతకీర్తిని విమలసామాన్య ప్రజానిశేషముల తో గూడిన కాశ్యాధికారము తోడ్పడు నని మేము విశ్వసించుచున్నాము.

రాజప్రతినిధి గారి ప్రత్యుత్తరము.

సర్ బెనోదు మిత్రుగారు, ఆద్యులారా, నాకు విందు చేసి. మిమ్ములనందరిని జూచుట కవకాశము నిచ్చినందుకు నేను మీకు కృతజ్ఞుడను. నేనెన్నడో కలకత్తాకు మొట్టమొదటిసారి వచ్చియుంటిని, ఇది రెండవమారు వచ్చుచున్నాను అని రాజప్రతినిధిగారు తనఉపన్యాసారంభమున ముచ్చటించిరి. ఎన్నడో నేను వచ్చియుంటిని. అప్పుడు మానగరమందు నేను గాంచిన రవ్యము లిప్పటికిని మజపునకు రాలేదు. ఈస్థలములను నేను తిరిగి పీక్షించినప్పుడు ప్రాతసంబంధము జ్ఞాపకమునకు వచ్చుచున్నది. అప్పుడు నన్నెక్కరును భోజనమునకు లిల్వినవారుకార్యచూచుటకు కన్నులపండుగుగాను, మనసు తీర్చుకున్నటును చేయుకలకత్తానగరమునకును ప్రసిద్ధమగు ప్రాచీనచరిత్ర, ప్రాతపురాణములు గలవు. ప్రాచీనస్మృత్యములను, పురాణ గాథలను చదివి నేనాకాలపుచరిత్రను అర్థము చేసికొని, ప్రకృతనగరస్థితి తో సరిపోల్పుటకు యత్నించి ఆనందించుచుండును. భూమి కపురైత్రాంతములలో వర్షించిన బడిన కలకత్తాపురము మన మిప్పుడు మోటారుబండ్లతో ఎరెక్ట్రీక్ వెలుగులో దిగుగు పురమేనా, వేరాయని సందియం బంకుతించుచున్నది.

సిన్హాప్రభువు రాజీనామా

అత్యుచితమైన సిన్హాప్రభువు రాజీనామాను గురించి ప్రస్తావించితిరి, దేశమందటకు ఆలంకరించుచుండిన ప్రధాన స్థానమును వదలుకొనుటవలన నాకుగలిగిన తీవ్రసంతాపము వర్ణనాతీతము. ఆ రడు తనజీవితచరిత్రయందు సోపానమును దాటి సోపానము నెక్కి గొప్పస్థితికి వచ్చుటను గురించి మీరు విపులముగ వర్ణించితిరి. వీరిరాజీనామా సంగీక సంయచు జాప్తిసాత్వభావమును పంపినసందేశమును కాశ్యాంగ కాశ్యదర్శి నాకు తంతివార్తచేసెను. సార్వభౌముడు తమకువాటిల్లిన మహానష్టమునకు వగచుచుబంపిన సంతకమునకు రాశ్యాంగ కాశ్యదర్శి, నేను మాసంతాపమును కలిపితిమి. సిన్హాప్రభువుగారు ఆచిరకాలములో తమ పూర్వారోగ్యమును బడయదురుగాత! ప్రతిపదవియందును, ప్రధానమన్యబరిష్కారములను గావించు నప్పుడు కొన్ని సందిగ్ధతలుము లుద్భవించును.

యువరాజుగారిగౌరవ.

జార్జిసార్వభౌముని సామాన్యమునం తంతటను పక్కటినమును సలిపి, రాజకీయములలో బోక్యము కలుగజేసికొనకుండ మీతోను, మీదేశముతోను సఖ్యము చేసికొనుట కిప్పుడు డిసెంబరు 24-వ తేదీని మానగరమున కరుదెంచుచున్న నేల్సు యువరాజు జాతీయ, సామాన్యభరణముని చెప్పదగును పాక్షికరాజకీయములలో, ఆంగ్ల భూపరుడు, నేల్సుయువరాజుగారు పాల్గొని విషయము తెలియని ప్రాకృత ఆంగ్లచరిత్రాపాఠకులు మూఢులుగా నుండవలెను. కలకత్తా తనకీర్తిని సురక్షించుకొను అని నేను విశ్వసించుచున్నాను. రాజకుమారునకు కలకత్తానగర మత్యుత్థానముతో స్వాగతము నొసంగు నని నాకు దోచుచున్నది. నేల్సు యువరాజుగారికి అత్యుత్తమమైన స్వాగత మిచ్చు తరుణమున బొంబాయి నగరములో జరిగిన విషాద చరిత్రను నేను వర్ణింపబూసెను; ఆ చరిత్రావివరములను క్రపించిన పాఠకు లిచ్చట కలకత్తాలో తిరిగి ఆనాటకప్రదర్శనమును నేను చెడదని నమ్ముచాలను. (నశేషము.)

9 వ తేదీ తపాలాలలో ప్లానీ మెయిలు స్టీమరు ఆదివారం బొంబాయి చేరును.

కాకినాడ:— ఈనెల 20 వ తేదీ ఏకాదశినవారము నాటిరాత్రి కాకినాడలో, నూతనముగా స్థాపింపబడిన శ్రీకృష్ణ విలాససభవారు భర్తృత్వము రామకృష్ణనూచార్య విరచితమైన శ్రీసంగీతమోహినీ రుక్మాంగదనాటకమును ప్రదర్శించెదడు.

నిర్బంధవిధానవిజ్ఞంభణము

(1)

మోతీలాలు నెహ్రుగారికి ఆ మానములు శిక్ష

కాకినాడలో స్వరాజ్యపతాకము తీసివేయబడుట

కలకత్తాలో వందలకొలది స్వచ్ఛందసేవకులు నిర్బంధింపబడుట

ఊర్ధ్వశాసనమును స్త్రీలు విడుదల యగుట

వంగరాష్ట్రపు జాతీయపత్రికల మానవ్రతము

సంయుక్తరాష్ట్రనాయకులు శిక్షింపబడుట

అలహాబాదు జిల్లా మాజిస్ట్రేటుగారు నాన్సుగారు యానెల 8 వ తేది పండిత మోతీలాలు నెహ్రూ ఇతర నాయకులపై తే బడిన కేసులను విచారించుట ప్రారంభించిరి. జార్జి జోసఫుగారి కేసు విచారణ మొదలు జరిగెను. గత నెల 26 వ తేదీన ప్రకటించబడిన ఇండియన్ టెంట్ టెంటు ప్రతికూల చట్ట నిర్ణయమును సంఘ సభలు జరుపుటను ప్రోత్సహించుచు వ్యాసములు ప్రకటించినను నేరము జోసఫు మోపబడెను. ఇదికాక వీరు యానెల 6 వ తేదీన సంయుక్తరాష్ట్రముల కాంగ్రెసుసంఘము వారి పక్షమున నొక ప్రకటనము గావించి చట్టవిరుద్ధము లగు సభల జరుపుటను ప్రోత్సహించుచున్నది మరయుక నేరము మోపబడెను. జోసఫుగారు ఎట్టి జవాబుగాని బాహ్యులుగాని ఇవ్వలేదు.

స్వచ్ఛందసేవకుల దరఖాస్తునందు చేపాలు చేసే నను నేరము కమిషన్ డిక్రీగావించి మోపబడెను. జిల్లాగారు జోర్జిజారి కెట్టి ప్రత్యుత్తరము ఇవ్వలేదు.

పిమ్మట పండిత మోతీలాలు నెహ్రూ గారి కేసు విచారణ ప్రారంభింపబడెను. నాన్సుగారు నెహ్రూ గారికి ఇండియన్ టెంట్ టెంటు ప్రతికూల చట్టమున గాని నెహ్రూ గారు ఎట్టి ప్రత్యుత్తరము ఇవ్వలేదు. కొత్తలు గారు పండిత నెహ్రూ గారి గృహము యావత్సారత కాంగ్రెసు సంఘపు కార్యాలయము వెలికి నిందితుని చేపాలుతో నున్న స్వచ్ఛందసేవకుల దరఖాస్తును జోర్జిజారి బాధ్యులచేసెను. పండిత నెహ్రూగారు గంభీరముగ ఇట్లు ప్రత్యుత్తర మొసంగిరి. ఇది న్యాయస్థానము కాదు. నా శత్రువు లగు నిరంకుశాధికారవర్గపు ప్రతినిధి నున్న విచారింపబడుచున్నాడు. కావున నేను ఎట్టి ప్రత్యుత్తరము ఇవ్వను.

పురుషోత్తమదాసు టాండె, ఆర్. యస్. బాసు, వండిత మోతీలాలు నెహ్రూ పండిత మోహనలాలు నెహ్రూ గారు జోర్జిజారి ప్రశ్నలకు జవాబు చెప్పట నిరాకరించిరి.

నిందితులందరిపై క్రిమినల్ చార్జ్ ను సవరించుట 17-వ క్లౌజ్ ప్రకారము నేరముమోపబడెను. కొన్ని కేసులు మాత్రము నాయకా వేయవలయునని గవర్నరు టెంటు పీఠదగు ఎల్. యం. బస్టి గారు జోరిరి. రాత్రి పదిగంటలకు తీర్పుచెప్పబడెను. మోతీలాలు నెహ్రూగారికి 500 రూపాయల జుల్మానా 6 మాసములు సాధారణశిక్ష విధింపబడెను. బాసు పురుషోత్తమదాసు టాండెగారికి 250 రూపాయల జుల్మానా 18 మాసములు సామాన్యశిక్ష విధింపబడెను. కమిషన్ డిక్రీ, ఆర్. యస్. బాసుగార్లకు 100 రూపాయల జుల్మానా 6 మాసములు సామాన్యశిక్ష విధింపబడెను. ఇతరులపై తేబడిన కేసులవిచారణ వాయిదా వేయబడెను.

శిక్షింపబడిన నాయకులు వేరువేరుగా మోటారుబండ్లలో తీసికొనిపోయి వేరువేరు కారాగృహములందుంచబడిరి.

వంగరాష్ట్రము

చిత్రరంజనదాసుగారి సత్తుడి, సోదరి సురముక బెంగాలీ స్త్రీ యానెల 7 వ తేది నిర్బంధింపబడిరిని నిన్న ప్రకటించెను. వీరు ఎట్టి బాపిను ఇయ్యలేదు. అయినను ప్రభుత్వమువారు తీరిని హెచ్చరించి వదలివేసిరి. కారాగృహమునందలి వెలుపడగ నే వీరు తిరుగ చిక్రపూరుకోడునందు బోధచేయ ప్రారంభించిరి. అయితే నాయకుల ఇష్టమునై వీరు బోధచేయుట నిలిపివేసిరి. పిమ్మట పంజాబు స్త్రీలు ఇరువురు సిక్కు స్వచ్ఛందసేవకులు బోధచేయ ప్రారంభించిరి. పోలీసువారు సిక్కు స్వచ్ఛందసేవకులను నిర్బంధించిరి. వెంటనే అనేకమంది స్వచ్ఛందసేవకులు బహిరంగముగ బోధచేయుట మొదలిడిరి. పోలీసువారు 160 మంది నిర్బంధించిరి. నిన్నటిదినము అనగా ఈ నెల 7 వ తేదీన 78 స్వచ్ఛందసేవకులు నిర్బంధింపబడిరి. కళాకాలవిద్యార్థుల స్వచ్ఛందసేవకులుగ చేరుచున్నారు. వీరు ఈ నెల 9 వ తేది బోధచేయ ప్రారంభించెదరు.

పత్రికల తీర్మానము

ఈ నెల 8 వ తేది ఉదయము అమృతబహదూ పత్రిక సంపాదకీయ వ్యాసము తేకుండ ప్రచురింపబడెను. సంపాదకీయ వ్యాసము ప్రకటించుట స్థలమునందు పెద్దఅక్షరములతో ముచ్చట బెంగాలీ స్త్రీలు నిర్బంధింపబడినది అమృతబహదూ. దేశమునకు ఉపయోగకరమగు వ్యాసములు ప్రకటించుటకు తగు అవకాశము కుదురునంతవరకు సంపాదకీయ వ్యాసములు ప్రకటించబడవలయు ఆ స్థానమున వార్తలు ప్రకటించబడునని క్రింద ప్రాయశ్చయించెను.

కలకత్తాలో ప్రకటించబడునర్వేణుపత్రిక మానవ్రతము అను శీర్షిక క్రింద ఇట్లు వ్రాసెను. "ప్రజాసామ్య సామ్య స్వాతంత్ర్యముల నిశోధము అత్యధికముగనున్నది. ఈనిష్పంధిధాన విజ్ఞంభణమునకు గంభీరమానమే తగు ప్రత్యుత్తరము.

కావున ఇంతవైన దేశమునందు జరుగుచున్న విషయములను ప్రకటించుటకు మేము మాసర్వకర్తలు వినియోగించెదము ఈసంఘటనములకల్గిన అమృతసంచలనము కలుగగలదు. గంభీరమహాత్ముడు, కాంగ్రెసుఅధికారులు వేదవిధమున తీర్మానించు వరకు మేమిపద్ధతి అవలంబించెదము.

రెండవపత్రికలయందు చిత్రరంజనదాసు సత్తుడి ఇతర నాయకులను నిర్బంధములవివరములు ప్రజలయందలి సంచలనము న్నుగు విషయములు సంపూర్ణముగ ప్రకటించబడినవి. స్వచ్ఛందసేవకులుగ చేరవలయుననుభూతానామతో గుంపులు గంపులుగ అనేకమంది కాంగ్రెసు కార్యాలయమునకు వచ్చుచున్నారు. ఇప్పటికి నూరుమందినిక్కు-స్త్రీలు స్వచ్ఛంద సేవకులుగ చేరినట్లు తెలియుచున్నది.

కాకినాడలో జిల్లా మేజిస్ట్రేటు

ఆర్జుటములు

స్వరాజ్యపతాకమును అగౌరవించుట

కాకినాడలో తేభకు దగు డి. సత్యవారాయణగారు మా క్రింది తిరివార్త పంపుచున్నారు:—

ఈనెల 8 వ తేది ఉదయము 7 గంటలకు మా నీకులు, పదాతులు కాకినాడ పురపీఠములో నూరేగిరి. 9 గంటలకు మైనికులు పగోదాపీఠముందు కాంగ్రెసు కార్యాలయముమీదుగ వెళ్లిరి. జిల్లామేజిస్ట్రేటుగారు జి. డి. పి. బ్రా. కె. గారు ఆదారిని తిరుమందిరి. కాంగ్రెసు కార్యాలయము వైన స్వరాజ్యపతాకములుండుట మాజిస్ట్రేటుగారు మాచిరి మోటారుబండిని నిలిపి కాంగ్రెసు కార్యాలయమునకు వచ్చిరి. రెండవమేదమిక కాంగ్రెసుసభ్యులు నిల్చుకొని యుండిరి. ఆపతాకములు నూడవీయవలయు నని మాజిస్ట్రేటుగారు కాంగ్రెసు సభ్యులతో చెప్పిరి. సభ్యులు అదేయింతో మైనికు లాడతీయుదు రనిమాడ మాజిస్ట్రేటుగారు చెప్పిరి.

కాంగ్రెసు వ్యక్తులభక్తారము స్వరాజ్యపతాకమెల్లప్పుడు అచ్చటనే యుండుననియు, దాని నూడవీయవలయు తమకు అధికారములేదని మానవకంఠి తిరుమలకావుగానెప్పిరి. అందునై మాజిస్ట్రేటుగారు రోనావేకపూకు ఒడలంతయు కంపింప తిరుగ పతాకము లూడవీయవలయునని ఉత్తరు వేశింగిరి. తిరుమలరావుగారు మొదలవరకే ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారు తక్షణమే పోలీసుస్టేషనుకు వెళ్లి పోలీసు సహాయుత్తరు కాన్స్టేబులలతో తిరుగ వచ్చెను. అప్పుడు ఉక్రేకముతో మాజిస్ట్రేటుగా కిట్లు చెప్పిరి.

ఈపతాకములు ప్రజాశాంతికి భంగముకలిగింపవచ్చును కావున రెనిమిమములు అవకాశమిచ్చుచున్నాను. మిరంతలో యాపతాకముల నూడవీయవలెను.

తిరుమలకావుగారిట్లు చెప్పిరి:—

మేముస్వయముగ పతాకములనూడవీయము మిక్కిల్ మైన వో పోలీసువారిసహాయముతో మీ యుత్తరువులను అమలు నం దుంచవచ్చును. ఒకనిమిమము గడచెను. మేడమిడికి వెళ్లి పతాకములూడవలెదని పోలీసువారికి మాజిస్ట్రేటు ఉత్తరు వొసగెను. పోలీసువారు కొందరు వెళ్లి రెండవమేదమికను స్వరాజ్యపతాకము నూడవీయవలెనని వాటినిగోడులో వేసిరి. పిమ్మట మాజిస్ట్రేటుగారు మూడవమేదమికను పతాకమునూడవీయవలెదని ఉత్తరువొసంగిరి. పోలీసువారు అట్లుచేసి పతాకములను పిళ్ళులోపావలెచిరి.

పోలీసువారి దౌర్జన్యము

జనుల నీకులు గుమికూడియుండిరి. కాని ఎట్టి అల్లరి జరుగలేదు. 401 నెంబరు కాన్స్టేబులు, బెత్తముతో పిల్ల కాదులను పెద్దవారిని వివక్షతరక కొట్టెను. దివ్యూటి నూపరింబెండెంటు గారు తనబెసికలుబండి ముందుచక్రముతో ప్రజలను బలవంతముగ నెట్టెను. 985 నెంబరు కాన్స్టేబులొకఱును అత్యుగ పట్టుకొని గండరగోళముగ మనుష్యులను నెట్టుట మొదలిడెను. ఆ గండరగోళములో ఒకపిల్లకాయ క్రింద పడెను. అతనికి కొంత గాయములుకూడ తగిలెను. కాంగ్రెసు కార్యాలయము నందున్న వారల పేరులను తెలియ జేయుదని సహాయుత్తరు పోయెను. పోలీసువారు తమకు తెలిసిన పేర్లను వ్రాసికొనిపోయిరి. ఈవింతను చూచుటకు వచ్చిన గుంపులను కాంగ్రెసుప్రచారకులు తిప్పిపంపిరి. క్రింద జేయబడిన స్వరాజ్యపతాకములను కూలివారెవరు తాకనందున 60కి నెంబరు పోలీసుకాన్స్టేబులు స్వయముగ ఆపతాకములను తీసికొనివెళ్లెను.

యూనియనుజాకురు సలాము!

తిరిగి యారిసము సత్యనాయకులుగారు మాక్రింది తిరివార్త పంపుచున్నారు:—

మైనికులపిళ్ళు పోవుచుండునప్పుడు కళాకాలఉత్తర పాతకాల విద్యార్థులు తమపాతకాలలనుడు నిలిచి యూనియన్ జాకురుకు సలాముచేయుటకు తగు ఏర్పాటులు చేయవలయునని పాతకాలాధికారులకు పిల్లలపై పంపబడినవి. ఉదయము పదిగంటలకు కాంగ్రెసు కార్యాలయమునందలి పతాకములు తీసివేయబడెను సాయంకాలము 8 గంటలకు తిరిగి అచ్చట క్రాంత పతాకములు అంచబడెను. తిరుగ సహాధిజనలో మాజిస్ట్రేటుగారి ఎదుట అవిలిపివేయబడెను.

చిచిత్రపు టుత్తరువు

ఈ క్రింది ఉత్తరువును మాజిస్ట్రేటుగారు యానెల 8 వ తేది ప్రకటించిరి.

స్వరాజ్య భిలాపకు పతాకములని చెప్పబడు పతాకములను బహిరంగప్రదేశములందుంచుట ప్రజాశాంతికి భంగము కలుగవచ్చును. అల్లరులు జరుగవచ్చును. ఈ గుర్తు పతాకములు తమకు అగౌరవకరముగ నున్నవని రాజభక్తిగల పౌరులు తలచుచున్నారు. ఈనెల 8 వ తేది ఉదయము కాకినాడ యంతరి గుడిపిల్లలో ఇట్టిపతాకములు ప్రదర్శింపబడెను.

ఈపతాకములను తీసివేయవలయునని స్వయముగ మాజిస్ట్రేటుగారు ఉత్తరువొసంగిరి. మాజిస్ట్రేటు ఉత్తరువు నిరాకరింపబడెను. ప్రజాశాంతికి భంగముకలుగకుండుటకై పతాకములు తీసివేయవలయునని ఉత్తరువొసంగిరి. కావున యా క్రింది ప్రకటనము ప్రచురింపబడినది. కాకినాడ, కాజుపేటవరకు, రాజుచంద్రపురములందు ఇట్టిపతాకములు ఇదిమొదలు ఒక వారము రోజులువరకు ఎవ్వరు ప్రదర్శించ కూడదని ఉత్తరు వొసంగుచున్నాను. 8 వ తేది సాయంకాలము 4-45 గంటలకు యావత్సారత కాంగ్రెసు సంఘసభ్యులు, ఆంధ్రరాష్ట్రకాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహక సంఘసభ్యులను గోదావరిజిల్లా కాంగ్రెసు కార్యదర్శియు అగు బులుసు సాంబమూర్తిగారు ఉత్తర పతాకమును తిరిగి కార్యాలయమునందుంచిరి. 9వతేది ఉదయమురెవరూపోలీసువారు కాంగ్రెసు కార్యాలయమునందకు వచ్చిరి. సాంబమూర్తిగారున్నా కాలేదా అని పోలీసువారిడిగిరి. తేరినిచెప్పగానే పోలీసువారు స్వరాజ్యపతాకమును తిరిగి పూడ తీసిపావలెచిరి. రెవరూపోలీసు వారిలో కొంతరు కాంగ్రెసు కార్యాలయమునం దుంచబడిరి. మైనికులు 9 వ తేదిఉదయం రామచంద్రపురమునకు వెళ్లిరి. పురము కాలముగనున్నది. కాంగ్రెసు కార్యాలయమునందు ఇరువురు పోలీసువారున్నారు.

బర్సా

రంగూనులో గొప్పసభ జరిగెను. నిర్బంధింపబడిన బర్సా నాయకులపట్ల సానుభూతికనుపరచుచు, గవర్నరుగారి ఉపన్యాసమును ఖండించుచు తీర్మానములు గావించ బడెను.

ప్రొక్కగారి కేసు

ప్రొక్కగారి కేసు తెలుపిన కేసు విచారణ 15 వ తేది వాయిదాపెట్టబడినది. ప్రొక్కగారు ప్రారంభమున కొంతకాలము ల ముసంగదారు.

ఇండి పెండ్లంటు పత్రిక

మహాదేవకాయగారు భారత ప్రతినిధి ఇండి పెండ్లంటు పత్రిక ప్రచురణాధికారి డిక్లరేషన్ ఇచ్చిరి, 7వ తేదీని రాత్రి పత్రిక తిరుగ వెలువడినది.

సంయుక్త రాష్ట్రములు

శాసనసభ.

గవర్నరుగారి ఉత్తర్వునము

సంయుక్త రాష్ట్రముల శాసనసభలో ఈనెల 8వ తేదీన, పండిత హృదయనాథకులజుగారు క్రిమినలు శాసనసభ ట్టుముక్తింద చేయబడిన నిష్పంధములపట్ల కలిగిన రాజకీయ పరిస్థితులగురించి అలించిచుటకై సభ సామాన్య కార్యక్రమములపై చేయవలయునని ఒక తీర్మాన ముపహించిరి. ప్రభుత్వసభ్యులు తీర్మానమునకు తేసిపించిరి. అనంతర సభ్యులు తీర్మానమున కనుకూలముగ నుండుటచే, గవర్నరుగారి ఆంక్షికరించిన తీర్మానముపై చర్చ జరుగునని అభ్యుత్తులు చెప్పిరి. గవర్నరుగారు తీర్మానముపై చర్చ నిషేధించిట్లు తెలియచున్నది.

గవర్నరుగారి ఉత్తర్వునము

సర్ హోమ్స్టూటుపట్లగారు శాసనసభలో ఇట్లు చెప్పిరి: యావరాజు వచ్చుచున్న సంతోషమునందు ఇట్టినిర్బంధములచేయుటకు కారణములను కొండరెయ్యడము! యావరాజు గవరమునకు ప్రజల నేతలు సంతోషించుచున్నారు. యావరాజునకు తగుస్వాగతముసంకుట కుత్సాహులై యున్నారు. స్వల్పసంఖ్యకు లగు కొందరు ప్రభుత్వమువారి కష్టములకుగ చేయవలయునను దుర్దేశముతో అరాజకము ప్రజల ననుభవితే ఇచ్చవచ్చిన రీతన ప్రవర్తించుచున్నారు. యావరాజు వచ్చు సందర్భమున యీ పక్షమువారు దౌర్జన్యముతో రాజభక్తిగలపాత్రులగునవలయునని యావరాజుగౌరవార్థమై జరుగునపుల బహిష్కరింపుడని చెప్పచు శాసనాధికముణముకూడ అమలునందుంచుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారిలో వీరుపండుకట్టిరి. అపండితమును మేము అంగీకరించినాము. కడపటవరకు మేముక చెయ్యి చూచెదము. భర్తము కాంతి సాపించుటకు ప్రభుత్వమువారు అన్ని ఏర్పాటులచేసెదరు. నిష్పంధితులకేసులపై విచారణ జరుగుచున్నందున అవిషయమై నేనేమిచెప్పను. సక్రమాందోళనమును అణచుచున్నవని నేరము యీ ప్రభుత్వమువారిపై మోపుటకు వీలులేదు. సక్రమముగ అందోళనము అభివృద్ధి పెంపొందించుటయే మా ప్రభుత్వమువారి ఉద్దేశము.

అనంతపురము

హిందూపురమువాస్తవ్యులగు కల్లూరు సుబ్బారాయలు నేటిదినము 107వ స్కెన్సుపకారము అనంతపురమునందు అరెస్టు చేయబడిరి. వీరుఈనెల 5 వ తేది శాసనసభసభ్యులగురించి మాట్లాడినందున అరెస్టుచేయబడిరిని తెలియచున్నది. విచారణ 10 వ తేది జరుగునని అనంతపురం జిల్లా కౌన్సిలు అభ్యుత్తులు మాకు తంతివార్త పంపుచున్నారు.

భారత ఆర్థిక సంఘము

బాహోరు. డిసెంబరు 8:— ఈదినము కడపటి పర్యాయము భారత ఆర్థిక సంఘము సమావేశమయ్యెను. కమిషనరులు శత్రు ప్రత్యేకరయలులో ఢిల్లీకి బయలుదేరి పోవుచున్నారు. సహాయకర్తలగు కౌన్సిల ప్రాధానరు (విజ్ఞ) కార్యదానగారు సాక్ష్యమిచ్చిరి. ఆతడు వాణిజ్యసంరక్షణచే మేలని చెప్పెను. విదేశీ ధీరుతుల ల మి ద ను ం క ము ల ను డి థి ం చి తీరవలెను. ముంకములు ం దు ట వ ల ప ప్ర జ ల ఆ స ం స్కృతి గును. ఆదాయపువస్తుల తగ్గించవచ్చును. క్రేకడకాయం దున్న సూర్యపరిశ్రమలను రక్షించుటకు భారతదేశపు పరిశ్రమాభివృద్ధిని సంరక్షణమక్యవసరము. భారతనుంకములను నిర్ణయించుట కొక కార్యక్రమమిట్ల యుండవలెను. చేతిపరిశ్రమలను ప్రోత్సహించవలెనగాని యంత్రములపరిశ్రమలను శాశనముచేయరాదు. మగములలో సము బాంబాయిపట్టణములను శాశనముచేయరాదు. గాంధీగారియద్యమును చేతత పునర్నిరీక్షము నిచ్చినది. మిల్లలవ్యాపారము హెచ్చుకొలది, చేతపరిశ్రమల తన ప్రామాఖ్యతను బోగొట్టుకొనును. ఎగుమతులమీద పన్నులను విధించరాదు. ఇట్టిపన్నులవలన ఎగుమతులు తగ్గును. గోదవుల ఎగుమతులమీద పన్నును విధించనియెడల, గోదవులభరిం విపరీతముగ పెరిగిపోవును ఇందువలన రాజకీయాందోళనను అల్లడము కలగక తప్పదు. అని సాక్షి చెప్పెను.

ఇతరసాక్షుల విచారణ ముగిసినపిమ్మట, విచారణసంఘమువారు బాహోరు విచారణను ముగించిరి.

మాపిలాల విప్లవము

గవర్నరు ప్రభుత్వ కల్లికోటకు వెళ్లుట

కరణాలయములను శాశనములకు ఈ మాసము 22-వ తేదీన గవర్నరు ప్రభుత్వ కల్లికోటకు బయలుదేరితెల్లెను.

జిల్లా మేజిస్ట్రేటు క్రకలనము

కల్లికోట, డిసెంబరు 7:— ప్రత్యేక పోలీసులు తెల్లగూడ సమీపమున నలుగురు క్రతువులను చంపిరి 2/8 గూర్ఖాము చెంబ్రనేరీ సమీపమున ఇద్దరు క్రతువులను చంపిరి. మేలతూరులో నేటివరకు 2/8 గూర్ఖాపటాలమునకు వశపడి పోయిన క్రతు ప్రత్యేకము 2756 మంది 4 కుపాతులు, 1122 భద్రములు కూడా శాశి దొరకను వెళ్లముయలో 29 మంది క్రతువులు 6 భద్రములతో అంగైవైకులకు లోబడిరి.

సికిందరాబాదు పటాలము కాకినాడ చేరినది.

కరణాగతుల కష్టములు

శాలపూటు, డిసెంబరు 6:— శాలపూటులో మూత్రము 4000 మంది కరణులొచ్చియున్నారు. వీరుగాక కాంగ్రెసు కమిటీవారికూయుండి 650 మంది కరణాగతులుగలరు. తూర్పుగాతి మరతిన పిమ్మట కరణాగతుల ఆరోగ్యము కొంచెము చెడిపోయినది. మూడురోజులకు వారంతరికి అర్ధకడుపుకు మూత్రమే భోజనము దొరకుచున్నది. ఢిల్లీ సంవిగ్ధకరువచ్చినది. ప్రభుత్వము వారే కరణాగతులకు భోజనముపెట్టి రక్షించవలెనని డి. బి. కృష్ణకౌ నాయకు గారు మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వము వారిని, స్వెములు కమిషనరు నాపుగారిని తంతివార్తలను బంపెను: తిండి దొరకక పన్నుల మాడుచున్న మేలవల కరణాగతులు నగర కాంతి భంగమును కలిగించవచ్చునని అతడు శాశి ను. వృధకాయలకు చేతిని దడనలనిపించుటకు సాధ్యపడలేదు.

ధిల్లీ ప్రభుత్వ ప్రకటనము

ధిల్లీ, డిసెంబరు 7:— క్రతువుల వందరిని పట్టుటకు మండలము అనేక పటాలములకు విభజింపబడినది. క్రతువులతో అంగైవైకుల లచ్చులచ్చుట నురము చేయుచున్నారు. క్రతువుల నేకులు స్వయముగా తయరెటల తామేవని అంగైవైకులకు వశపడిపోవుచున్నారు. మేలతూరులో నవజయము గలుగుచున్నట్లు ప్రధానశత్రు వైవికాధికారులకు దట్టుచున్నది. క్రతు వైకిక కాయకులను బట్టి వలసిన దట్టుండగ, కాజభక్తి తరలవనములలో క్రతు భీతిని పొట్టొలనయును. సామాన్య కాంతికమములను నెలకొల్పుటకు నైస్యమునకు వారు సహాయముచేసి, క్రతునాయకులను బట్టుకొనుటకు తోడ్పడవలెను.

* * * *

మాపిలాల వైదిలమరణములు

ప్రభుత్వనియమిత సంఘము విచారించుట

కల్లికోట, డిసెంబరు 7:— ఈ సంఘము ఈ దినము 11 గంటలకు సమావేశమయ్యెను. సార్వభౌమిక్రమ మొట్టమొదట విచారించబడినది. ఆతడు తాను తిరుగునంది ధైవీలను బర్లెరి, కన్ననూరు చెరసాలలకు గొనిపోవుటను వర్ణించెను. మొదటిసారి హాజరగుటలో వైదిలవెట్టెను తెలిచి వారికి త్రాగుటకు నీళ్ల నిప్పించెను. కన్ననూరుకు వైదిలను బిల్చుకొని తెల్లెట్టె పుడు, ఆతడు కల్లికోటలో వారికి త్రాగుటకు నీళ్ల నిప్పించెను. కొంచెము పరిశుభ్రవాయువు లోపలికి చొరబడుటకు గాన ఆతడు తలుపులను కొంచెము తెరిచి వెట్టెవాడు. తరువాత పల్లెములైస్సు విచారించబడినది. ఆతడు ప్లాటు ఫారములో వైదిల వెట్టెలో వెక్కించబడుచుండగా చూచుచుండెను. 122 మంది వెట్టెలో వెక్కించబడిరి. కొంతయుతూరువరకు వారు త్రాగుటకు నీళ్లనడుగలేదు.

ఇతర సాక్షులను ముగిసిన పిమ్మట పల్లెము గ్రీను విచారించబడినది. ఆతడు వైదిలను మేలూరు చెరసాలకు తీసికొనిపోవుటను వర్ణించెను. ఆతడు హాజరగుటలో తలుపులను తెలువలేదు. అంతట విచారణ ముగిసెను; గాని ఈవస్తు కర్మము హంసాగారు విచారించబడవచ్చును.

డాక్టరు సి. బి. రామరావుగారు

మహారాష్ట్రవాస్తవ్యుడు డాక్టరు సి. బి. రామరావుగారు ఇచ్చటికి వచ్చినాపుగా, నివారణసంఘ కార్యదర్శిగారిలో గూడ కరణాలయములను శాశనములకు వెళ్లిరి. వైద్యులు, శ్రీసహాయకులు, కార్యనిర్వాహక కమిటీ, వై. యం. సి. ఎ. పనివాండ్లచేరి ఈదినము సాయంత్రము ఒకసభను జరుపుదురు. వైద్య, ఆరోగ్యపు శేర్మార్గులగుంచి డాక్టరు రామరావుగారు హాజరైనారు.

ప్రత్యేక శ్రీలసభ

కల్లికోట, డిసెంబరు 8:— 7వ తేదీన పూనాసేవాసాధన సమావేశమై డిండిటు బాసకీభాయి, బాంబాయి నగరవాస్తవ్యులగు నటరాజమ్మ కన్యక లి. ఏ. మంగళూరు వాస్తవ్యులగు మాధవరావుగారి సతీతిలకము గారలొక ప్రత్యేక శ్రీలసభను చేపిరి. కరణాలయములందరి శ్రీలకు శత్రువులకు సహాయముచేయవలెనని వీరు బోధించిరి.

తణుకుతొలూకా గ్రామోద్యోగస్థులసభ

తణుకు, డిసెంబరు 9:— ప్రత్యేక తిరుణముందు కరణముల స్థితిని గురించి యొచించుటకు తణుకు తొలూకా గ్రామోద్యోగస్థులసభ 15 వ తేదీన ఉదయము 8 గంటలకు తణుకులో జరుగును. సానుభూతిగల వారందరు సభకు విచ్చేయవలెను అని తణుకు విలేజుకు లొకకు మాకు నేడు తంతివార్తను బంపిరి.

వేల్పు యావరాజుగారు భరతపురములో నున్నారు.

ముప్రసిద్ధులగు గ్రంథకర్తలు ప్రతిశాసనపాదకులు, విలేజుకులగు పెంటునిహల్ సింగుగారు తిరువేండ్రము నగరమునకు వారిసతీతిలకముతోగూడ వచ్చియున్నారు.

ముదునలి చరిత్ర

ఇంగ్లండు జేతనునందలి ఆర్డరుమటు అను పాత్రమున నొక ముదునలి గలదు. ఇతనినడుమ 108 సంవత్సరములు. చత్వారిము లేదు. పండ్లు బాగుగానే యున్నవి. బాగుగావిన గలదు. అశాయాసముగా ఎక్కడి కైనను నడువగలకత్తి గలదు. దుస్తులను ధరించుటలో అతని కేరయలసహాయ చే మాత్రము అతడవరము. తొరమును నైర మకడ చేసికొనునట. ఇతనిచేరు విఫల్ లాంబుక్కు. 93 సంవత్సరముల నుండియు నొకదిన మైనను కొంతరి లేక తన అనువికృత్యములను విప్రుక్రమగా కొనసాగించుకొను చున్నాడు. ఇతడు ఆర్డరుమటు పురమున విన్నపాట ప్రవేశించునపుటికి అచ్చట ఒకటి రెండు గుడిగెలు ఒక చిన్న క్రమము తప్ప మరేమియు లేవు. అట్టి క్రమమును ప్రఖ్యాతివంతయు చేయుటకు ఈతడు చేసిన పనులు వర్ణింప నలవికావట. ఆ పట్టణనిర్మాత యారనే యని చెప్పవచ్చును. ఈతడు కన్నులార విన్నయో యాధ్యములను గాంచెనట. కృధాప్యమున ఇంత తెలివి లేటలు గల మానవులను మనము గాంచుట కష్టతరము గదా!

అదృశ్యము లగు గృహములు

అట్టేరియాలో జనసంఖ్య కానాటికి విస్తార మగుచున్నది దీని కారణము ఇంగ్లండు అమెరికా ప్రాన్య మొదలగు జేతములనంది ప్రజలు తమతమ కుటుంబములతో ఇచ్చటికి వలస వచ్చుటయే యని తెలియుచున్నది. ఇప్పుడు డాన్టేరియాలోగల పట్టణములలోగాని, గ్రామములలోగాని ప్రజలు నికసింతుటకు తగిన కనవికృతములు కానము. అధవా ఎచ్చటనో నొకచోట ఇండ్లు దొరకినను వాని అద్ద ఇంతంతయని చెప్పరముకాదు. సామాన్య ప్రజలుకు వానిని భరింపజాలరు. అందువలన ప్రజల నేకులు పట్టణములకుగాని గ్రామములకుగాని చేరువనున్న పెద్దపెద్ద వృక్షములమీద ఇండ్లు కట్టుకొని నికసింతుచున్నారు. వారియిండ్లు ఎట్టివో కనుగొందము. అట్టేరియాలో ఒక కుటుంబము గలదు. అందు తండ్రి, తల్లి, కుమారుడు, కుమార్తె గలరు. తోడ్డునకు సమీపమున నొక గొప్పవృక్షము వదియందుట గాంచి వారు వానిని తమ నివాసయోగ్యముగా చేసికొనిరి చెట్టుకొనమీద తండ్రి తనకు కావలసిన గదులను నిర్మించుకొనెను. కొమారుడు చెట్టుబొంబెలో గదులను నిర్మించుకొనెను. ఒకనాడు తండ్రి పనిమీద ఎచ్చటికో వెళ్లి మగ గృహము చేరుచుండగా కొందరు మనుష్యులు చెట్టుబొంబెకు రంపముతో కొయ్యచుండుట గాంచి అదృశ్యపడెను. ఇంతలో లోనుండి ఒక అజపు వివలడెను. వానిని విని పనివాండ్లు నివ్వెకపడి పనినాడిరి. అదిరకాలములోనే ఒక క్రకవాడు తలుపును తెలుచుకొని వెలుపలికి వచ్చెను. ఇంతకుముందరు నిదుర పోవుచుండెను. రంపముయొక్క కబ్బమును విని భయపడి తాను నిదుర పోట్కొంది వెలుపలికి వచ్చితినిని పనివాండ్లతో చెప్పెను. ఈమాదిరి గల గృహములు అట్టేరియాలో పలువోట్ల గలవట.

విదేశ వార్తలు

బర్లండు దేశ

స్వాతంత్ర్యవిజయము.

అర్హి వక్షములవారును ఆమోదించుట

గొప్ప సుదినము.

ఆంగ్ల విరిషు యొడంబడికవై సంతకము లొనర్చగానే "నాజీవితమునం దెల్ల నీదినము శుభదినము. శతాబ్దములనుండి వచ్చుచున్న సమస్య పరిష్కరింపబడెను" అని ప్రధానమంత్రి ప్రంగవుడు నడివెను.

ప్రపంచమునం దన్నిభాగములనుండియు ఆభినందనప్రత ప్రవాహము మంత్రివర్గకార్యాలయమును మంచివేయించుచున్నది. విరిషు రాజకీయ ఖైదీలను వదలిపెట్టెక రని దెలియుచున్నది. ఈవిషయము ఒడంబడికప్రత్యయన నూచింపబడలేదు.

పార్లమెంటు సమావేశము

పార్లమెంటు సమావేశమును నిర్ణయించుటకుగాను ప్రీ వికాస్మిల్లను మంత్రివర్గమువారును ఫిజ్జలన్ ప్రభువును సమావేశమైరి. ఈసభకు వచ్చుటకుగాను రాజుగారు సాండ్రింగుహాము నుండి ప్రత్యేకముగా ప్రయాణ మొనర్చెను.

మోలు కొల్లిన్సుగారి యభిప్రాయములు

డిసెంబరు 7 :— మోలు కొల్లిన్సుగారు మాన్చెస్టరు గార్డియన్ పత్రికయం దిట్లు వ్రాసెను. — విరిషుయొడంబడిక ప్రపంచమునందు క్రొత్త పరిస్థితులకును, క్రొత్త నానాత్వ సభకును ప్రారంభమునంటిది. సామ్రాజ్యమున సామంతులుగ నుండుట కొనర్చు ప్రతిజ్ఞలకర్థములేదు. ఎక్కువ స్వాతంత్ర్యపాతములందవలెను. సరిసమానతయవలసదు. ఇందువలన విరోధములంతరించి స్నేహభావము హెచ్చును. పరస్పరభాతీయసహకారము విజృంభించును. బర్లండు స్వతంత్రముగనుండి సామ్రాజ్యమున నితరప్రభుత్వములతో సమానస్థానమున నుంటుచే సామ్రాజ్య మెక్కువక క్రింతత మగును. ఆమెరికాగూడ నిట్టివివిధరాష్ట్ర సమితియందుజేర నెంచరాదా?

విరిషుఖియిదీల వదలిపెట్టుట

ఆంగ్ల విరిషు ఒడంబడిక కుదిరినదిగాన నైషిషుస్థితులకందరి వదలిపెట్టవలెననియు ఆర్ధరంట్టును నమలులోనికి దేవలయుననియు జార్జి చక్రవర్తిగారు ప్రకటించిరి.

అల్పస్వరు.

దక్షిణ యూనియన్స్టులతో సంభాషించితినియందు ప్రథమ విరిషుపార్లమెంటు సభయందు వారికి తగిన ప్రాతినిధ్యమిచ్చుటకు ఏర్పాట్లు చేయవలయుననియు క్రిస్టియన్ గారు ప్రధానమంత్రిగారికి జాబువ్రాసిరి. అప్పుడు పార్లమెంటువిషయము గూడ వారితో వాలోచించితిమనియు, స్వయంగా వారిని తగిన యేర్పాట్లు గావింపబడవలయుననియు విరిషునందన్ని పక్షములవారి సహకారమును సంపాదించగోరుచున్నాను. నియమ వారాలేఖయందు వ్రాసిరి.

యూస్టనునం దుత్సాహము

విరిషు ప్రతినిధులు వెడలునమయమున యూస్టనునం దుత్సాహము ప్రబలెను. విశేషసంఖ్యాకులుగ సిన్ థిస పతాకములను ధరించిన స్త్రీలును పురుషులును ప్రతినిధుల శుట్టును మూగిరి. కొల్లిన్సుగారు వచ్చుచుండగా పోలీసువారుగూడ గుంపుల వాపలేకపోయిరి. ఒకయవతి కొల్లిన్సుగారిని సంతోషముచే కాగలిగియుకొన పరుగెత్తెను. అప్పుడు కొల్లిన్సుగారు తమ టోపిని పోగొట్టుకొనిరి. తుట్టుతుడ కతికప్రముతో అంగరక్షకులుగనున్న పోలీసువారు కొల్లిన్సుగారిని రైలుపెట్టెలో ప్రవేశపెట్టిరి. మిగిలిన ప్రతినిధులందరిని గుంపువారి యత్యుత్సాహముచే నూపిరి సలువలేదు. సంతోషధ్వానములు జెలగరైలుబండి బయలుదేరి వెడలిపోయెను.

ఆంగ్ల పత్రికాభిప్రాయము

డిసెంబరు 7:—విరిషు రాజువారముల సందర్శమున ఆత అంతర్ధానమైపోయిన సమయమున విచిత్రముగ సంధి కుదిరెనను వార్త యేలెంచెను. ఇందులకు, రాయబారమునందు పనిజేయు వారందరును ఆభినందనీయలు. ఇతరు లెవరైనయెడల రాయబారములను గురించి నిరాశజేసికొనెడి వారేగానిలాడుదుభాషి

మంత్రిపుంగవుడుమాత్రము ధైర్యమును, శాంతమును వీడక జయ ప్రథముగ కార్యము నిర్వహించెను. ఇందులకు వీరి నెక్కువ ప్రశంసించ వలసియుండును.

విరిషు వారిపక్షమునందును గూడయొడంబడిక జేసుకొనవలెనను కొర్కె తక్కువగలేదు. బర్లండును విభజింపగూడదను నియమమును విరిషువారు ఇంచుమించువదలుకొనిరి. జూలైమాసమునందు గావించిన మరతులకును ప్రస్తుతమరతులకును కొంచెము భేదముగలదు. ఇదివరకు స్వేచ్ఛానర్తకముండవలెనని బ్రిటిషువారు గోరుచుండిరి. విరిషువారు అందుల కొప్పుకొనలేదు. ప్రస్తుత మరతులయందు మాత్రము బ్రిటిషువారు తీసివేయమువదులుకొనిరి. నలుదిక్కులనుండియు నైరిషువారిపై నభినందన ప్రత్యములు వర్షించుచున్నవి. వానియధార్థ్యము నైరిషువారు శంకింపరని దలచును.

ఆమెరికనువార్తాపత్రిక లీయొడంబడికకు తమసంతకమును దెలుపుచున్నది.

గ్లోబులత్రిక, లాయడుబార్జిగారు పిట్టమహాప్రముఖునితో సమానముగ ప్రవర్తించెనని వ్రాయుచున్నది. ఇది నింకవరల్లపత్రిక, యొడంబడిక వలన 800 సంవత్సరములకు బర్లండు నకుగలిగిన సంతోషస్థితిని కొనియాడు చున్నది. ఈ యొడంబడికవలన ఎక్కువకొద్దు న్యాయమును ధర్మమును గలవో నక్కడక్కడ విజయము గలుగునను సామెత ఋజుపరమబడుచున్నదని పోస్టుపత్రిక వాకొనుచున్నది. ఈయొడంబడిక వలన భావికాలమునందు ఆంగ్లభాష మాటలాడుకొనజాతులవారందరికును పరస్పరమైత్రియు బలమును గలుగునని మెయిలుపత్రిక వ్రాయుచున్నది.

ఆంగ్ల వార్తా పత్రికలు

లండను వార్తాపత్రికలు ఈయొడంబడికను గూర్చి అతి దీర్ఘముగ పొగడుచున్నవి. ఈయొడంబడిక ననుబట్టి పెట్టుటయందు చాలకష్టములు సంభవింపక మానవను సంగతినిగూడ దెలుపుచున్నవని తుట్టుతుడ కాంగ్ల విరిషు హృదయములు గలియు ననుసంగతి దుస్సాధ్యముగాదని దెలియపర్చు చున్నది.

డై లి క్యా ని క లు

ఈసమస్య పరిష్కార మన్నిటికంటెను కష్టతర మైనట్టియు యిట్లు మైసట్టియు కార్యము. ఇది మహాసంగ్రామమున గలిగినజయముకంటెను కొప్పుకార్యము గతసంగ్రామమున జయము మనను నాశనమగుట నుండి తప్పించినది. ఈయొడంబడిక ప్రపంచరాజకీయములను శక్తివంతములుగ జేయునని వ్రాయుచున్నది.

డెయిలీ టెలిగ్రాఫుపత్రిక:— కొంతకాలమునుండియు మన మనపొరుగువారిని ఆవరించుచున్న మేఘము అంతర్ధానమొందుచున్నది. అని వ్రాయుచున్నది.

టైముస్ పత్రిక:—ఈయొడంబడిక నుఖప్రదమునుపరస్పర సహభిప్రాయప్రదమును అగు క్రొత్తకా ప్రారంభమును నూచించుచున్నది. పరిపాలనయందు బ్రిటిషువారికి గల భీతికి చాకచక్రము అంతమొంద లేదని ప్రపంచమునకు చాటుచున్నది. అని వ్రాయుచున్నది.

ఈయొడంబడికను గూర్చిన సంతోషవార్తను విని మమ్ములను మేమే నమ్ముట లేదని "వెస్టుమినిస్టరు" పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

ప్రధానమంత్రిగారి జీవితమున ఈయొడంబడిక చాలపునకార్యమని డెయిలీన్యూస్ వ్రాయుచున్నది.

అల్పస్వరువారు వారివిరోధులచే నిష్పంధ, బహిష్కారములకు లోకగుండు సామ్రాజ్యమువారు తాటకర్మము వహించి చూచుచు నూరకొనుచుండిన "మాన్నింగుపోస్టు" పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

అల్పస్వరు వారేధమగు నిర్బంధములకును లోకగుండు లేదనియు తనస్థానమున తన ఇచ్చుచోప్పున తానుండవచ్చుననియు నితరపత్రికలు వ్రాయుచున్నవి.

అల్పస్వరునం దీ యొడంబడిక మరతులను శాంతముతో నాలకించిరి.

ఈయొడంబడిక బ్రిటునునకు చాల నవమానకర మని ఎడ్వర్డు కార్నసుగారు నడివిరి.

దక్షిణమున ఇంతకంటె నెక్కువ సభాసముతో నుండిరి. ప్రథమమున ప్రజలు దీనియరమును ప్రహింపజాలక పోయిరి. తరువాత చాల ఆనందము నొందిరి.

పశుబలముపై న్యాయము విజయమందె నని "కార్నెక్టు" మినరు" పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

రెండువేళములకును గల పరస్పరభేదములను మరచి పోవుచుండుగాక యని విరిషు ఇండిపెండెంటు వ్రాయుచున్నది.

విరిషు పత్రికాభిప్రాయములు

విరిషుపత్రికా వ్యాఖ్యానములు ఈవిషయమున చాల జాగ్రత్తగను మెలకువగను ఉండెను.

విరిషు టైముస్ పత్రిక ఈఅభ్యుదయమును గురించి అప్పుడే ఆభినందనములు గురిపెంపరాదనియు, దీనివిషయమై నల్లనరు సామ్రాజ్య పార్లమెంటులవారి యుద్దేశము లింకను దెలియలేదనియు, డైలీ ఈరానువారు ఈ యొడంబడికయందు సామ్రాజ్యమునకు లోబడియుండుటకు సమ్మతింపక పోవచ్చుననియు వ్రాయుచున్నది.

అమెరికను పత్రికాభిప్రాయములు

న్యూయార్కుపత్రికలు విరిషుగల్గుటకు లంతమొందినందులకు సంతకమును వెలిబుచ్చుచున్నవి.

న్యాయవివేకములవై సాపింపబడిన శాంతియొడంబడికకు ప్రపంచమంతయు నానందింపవలెననియు సమాధానమునకు వచ్చుట కీయొడంబడిక యొనర్చుకొనబడెననియు వర్ల్డుపత్రిక వ్రాయుచున్నది.

పౌరాలుపత్రిక రాజుగారు బెల్జియన్లను దుపన్యసించి యొడంబడికకు సహాయమొనర్చినందులకు రాజుగారిని కొనియాడుచున్నది. మంత్రులు బెల్జియన్లనుబలకంటె యున్నత దృక్పథమును బెల్జియన్లు యువన్యాయము వెలిబుచ్చుచుండెను. తుదకు జయముగలిగినది. ఇరుపక్షములలో నెవరును నోడిపోలేదు. ఆసాధ్యమని దలచుచున్న విషయము సాధ్యమాయెను. శాంతి కొరకు దేవులాడుచున్న ప్రపంచమున, కిది యాదర్శప్రాయముగా గలదనిగూడ వ్రాయుచున్నది.

అల్పస్వరువారిని నిష్పంధ పెట్టుటకును, బహిష్కరించుటకును విరిషువారి ఆమెరికను స్నేహితులెవరును వారిని ప్రోత్సహింప వుండురుగాక యని ట్రిబ్యూన్ పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

7 శతాబ్దములనుండి జరుగుచున్న అన్యాయము నంత మొందించినందులకు ప్రపంచమంతయు బ్రిటిషువారి నభినందించునని టైముస్ పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

ఇంగ్లండులోనిమార్పులు

డిసెంబరు 7:— డెయిలీ మెయిల్ లిట్లు వ్రాయుచున్నది. విరిషుస్వతంత్రరాష్ట్రమును గావించుటవలన నాంగ్లప్రభుత్వము నందు చాలమార్పులు జరుగును. అల్పస్వరుగూడ వైర్లండును జేరిన యెడల పార్లమెంటునందు 105 మందిసభ్యులు తగ్గుదురు. విరిషుకార్యాలయమును ఇతరకేవలకాఖిలును బోలగిపోవును. లండను నందు విరిషు హైకమిషనరు నియమింపబడును. మరి విరిషున్యాయతంత్రరాష్ట్రము ప్రతినిధి గలండనునందు ముందు బర్లండు వారికి ప్రత్యేక తపాలా కార్యాలయమును స్థాపించుట ఉండును. దీక్ష దృష్టిగల రాజకీయ వేర్లండు త్వరలో సామ్రాజ్య పార్లమెంటుగాని సంఘముగాని నియమింపబడవలెనని దెలుపుచున్నారు. ఇప్పుడు సామ్రాజ్య రాజకీయ విధానమును గురించి చర్చించుట ఎక్కువ అవసరము లేరృదీవి. ప్రస్తుతము, సామ్రాజ్యము వారు దీనిని గురించి ఆలోచింప వలెను. ఒకసంవత్సరము గడచిన తరువాత నది కార్యరూపము దాల్చుగలదు.

ఆయుధ సాయ సభ

ఆంగ్ల జనానుసంధి

డిసెంబరు 6:—ఆంగ్లజనాను సంధినితోలగించి ఆస్థానమున బ్రిటిషు, ఆమెరికా, ఫ్రాన్సు, జపాను దేశములు ఒడంబడిక కొనర్చుకొనునని తెలిపితిమి. వాషింగ్టనునందు మిగిలిన ప్రతినిధులుచాలకుండి దీనినిగురించి క్రద్ధ దీసికొనుచుండిరిగాని ఆమెరికావారు ప్రస్తుతముమాత్ర మంత క్రద్ధదీసికొనటలేదు.

లాయడుబార్జిగారి సందేశము

డిసెంబరు 6:—లాయడుబార్జిగారు పంపిన సందేశమును ఇంగ్లీషు, శూటలాడువారి సమాజము వారొసగిన విందునందు చదివిరి. వాషింగ్టనునందు జయప్రకాశముగ ప్రారంభింపబడెననియు వారి కార్యక్రమము ఆదర్శము చేయుటకు విజయవంతము లగు ప్రయత్నములొనర్చెనని వారు తెలిపిరి.

బొల్ఫర్డు గారి యాశలు

ఆయుధవిషయమును గురించి నడుచుచు బొల్ఫర్డుగారు ఆకార్యమంతయు సంయుక్తరాష్ట్రముల వాహినీస్త్రములయందుండెనని వదించెను. ఆయుధవిషయసభయందు వివిధజేతము గన్నరచిన పరస్పరసహకారము ఇకముందు జరుగబోవు అనేక ఇతర అంతర్జాతీయసభలకు ఉపాధ్యక్షమునంటిది. ఆంగ్లము మాట్లాడువారందరైల్లపూడును ఒకవైపునే యుండురని యాశించుచున్నామని వారు నడిపిరి.

రమ్యకావ్యము:— (వెసిడెంటు హాంబుర్గ్ గారు 110 లక్షల బుష్లెల ధాన్యమును విత్తములును రమ్యకావ్యమును ఈయ వలెనని తెలిపిరి.

సమీప ప్రాచ్యదేశ సమస్య

డిసెంబరు 6:— (ఫ్రెంచి, ఇటలీవారు సమీప ప్రాచ్య దేశ సమస్యల పరిష్కారించుటకు అంగీకరము ఇటలీదేశ ప్రతి నిధుల సభ కొడంబడినందుల కాంగ్లేయులు సంతృప్తులైరి.

పరాసువా హానరబులైన ప్రాంట్లీస్ బుల్లియనుసంధి కి పరాసువారి మాడుతేముల సభయందుచేత సమీప ప్రాచ్య దేశ సమస్యను పరిష్కారించుట కెత్తించినయెడల చాల యుక్తము.

డిసెంబరు 6:— టర్కీవారు నైటిషియాను 1 వ తేది నుండి ఆక్రమించుచుండిరి. ఏమియు స్థలముగానించుటలేదు. అందరును కాంతముగనే నిజమిచ్చుచుండిరి. ద్యారేషియలును మాత్రము టర్కీవారు ప్రవేశింపలేదు. అచ్చట చాలమంది పారి పోవు ప్రస్తుత యందుటచేనట్లుచేయలేదు.

గ్రీకు-కాపెనిస్టు డిసెంబరు 7:— ఇటలీ నాక మీద అంగీకారము ప్రయోగము మొదలుపెట్టిన బకిర్ సామి బెగానిని గ్రీకుల అరెస్టు చేసిరి. ఇటలీ వారిందు జోకము ప్రయత్నించుటచే నా అరెస్టును రద్దు చేసిరి.

పరాసువిధానము

(బ్రెయిండు గారి యుపన్యాసము)

డిసెంబరు 6:— పరాసు సెనెటువారు బ్రెయిండు గారియందు తమకు సమ్యక్ముగలదని తీర్మానించిరి. 249 మంది అనుకూలముగను 12 మంది ప్రతికూలముగను సమ్మతించిరి. తరువాత బ్రెయిండుగారు తమ పదవినించిరి. ఆ సందర్భమున నిట్లుచెప్పిరి. జర్మను నష్టపరిహారముల నిచ్చు విధానము ను అందులకుగాను నియమింపబడిన పంచాయితీ సంఘమువారు వెలిపెదరు. వానిని మిత్రమండలివారి యనుమతిపై యుచులూ పెట్టవలెను. పరాసువారు చాలవరకేయెడలబడిక ప్రకారము వర్తింపదలించిగాని పరాసువారు ప్రధమమున తమ లాభావప్తము ల విచారించుకొనవలెను. వాషింగ్టను సభయందు పరాసువారి లాభావప్తమును గురించిన ఏమిషయమునందును నేను అజాగ్రూక తతో వర్తింపలేదు. జర్మనులకొరకు పరాసువారు నష్టము నొందవలెనని మిత్రమండలిలో నెవరును చెప్పవలదు. అసత్య, వీధితనమున ప్రకటించుటవలన జర్మను దేశము చాలభాగ్యవంత మైనది.

విదేశవ్యవహారములను గూర్చినచర్చ కొంతకాలమునరకు నాపవలెనని బ్రెయిండుగారి తీర్మానమునకు 160 మంది అనుకూలముగను 100 మంది ప్రతికూలముగాను సమ్మతించిరి.

కెనడా ఎన్నికలు

డిసెంబరు 7:— కెనడా జనరలు ఎన్నికలలో లిబరలు పక్షమువారు విజయములైరి. ప్రధానమంత్రిగారగు మైపానుగారును మంత్రివర్గమువారును పరాజయము నందిరి.

పక్షముల నితీ

ఎన్నికలయందు 48 కన్సర్వేటివులును 109 లిబరలులును 88 ప్రోగ్రెసివులును 2 లేబరులును ఎన్నుకొనబడిరి. ఇంకను 48 స్థానములవారు ఫలితముల వెలుపలేదు. లిబరలు పక్ష నాయకుడగు మెక్ కెనికింగుగారు 1000 మంది అధిక సంఖ్యకులచే నెన్నుకొనబడెను. ఒంగోరెయోస్థానమునకు మెక్ ఫ్రెయి అను యువతికూడ నెన్నుకొనబడెను.

మెక్ కెనికింగుగారి నభినందించుట

డిసెంబరు 7:— నలువైపులనుండియు, ఇంకను ఫలితము లన్నియునుగూడ వెలియకపోయినను మెక్ కెనిగారిని చాలమంది అభినందించుచుండిరి.

డెయిలీ మెయిలుపత్రిక, సింహాపభుస్థానమున కాత్రి గారు నిరుమింపబడవచ్చు నని వ్రాయుచున్నది.

శ్రీమైలవరం బాలభారతినమాజ మువారు బెజవాడనందు 10-12-21 తేదిన కనివారమునాడు రాత్రి

ప్రదర్శింతురు. కేటవివరం:— పురుషులకు రూ 2, 1-8-0, 0-8-0, 0-4-0. స్త్రీలకు రూ 0-8-0, 0-4-0. కె. పట్టాభిరామయ్య, మేనేజరు.

మిత్రమండలి-టర్కీ

అంగ్లో-రాతో రాయబారములు

బోల్ని విక్ర కుట్రలు

డిసెంబరు 6:— టైముపత్రిక సమీపప్రాచ్యదేశ సమావేశమును గురించి వ్రాయుచు నిట్లు వ్రాయుచున్నది:— ప్రస్తుతపరిస్థితులకు సవర్యసంధి ఎంతమాత్రమును సరిపడదు. ఒడంబడిక సమయమున గన్పించిన సంగతిసందర్భము లన్నియు నిపుడదృశ్యము లాయెను. ఆ యెడలబడిక ఇప్పుడు అపాయకరముగను, చిక్కులుగాను, అసహ్యకరముగను గన్పించుచున్నది.

మిత్రమండలివా లోక మంచి కార్యవిధానమును నిర్ణయించుకొనవలెను. భారతదేశమునామహమ్మదీయశయములనుగ్రీకు వారు అసియామైనరునువదలవలసినయావశ్యకతను బ్రెటిషువారు గమనించినానివిషయములో చింపవలెను. మిత్రమండలివారు ప్రధమమునకేమెలు పాపాగారిలో కాగ్యకముమును ప్రారంభింపవలెను. రాయబారములవలన కేమెలు పాపాగారి అధికారములూ నుండు సస్పర విరాధివిషయములు బయల్పడగలవు. టర్కీను ల్లాను ఖియదీగానుండునని అతను తనవాదనను కొనసాగించును. ఇది అసత్యము. టర్కీని తిరిగి సరియగుస్థానమున నెలకొల్పటకు ముందు కేమెలుపాపాగారికిని గుల్తానుగారికిని నుండు సంబంధములు నిర్ణయింపబడెను.

కేమెలుపాపాకు బోల్ని విక్రలలో సంబంధముగలదు. ఇందువలన నింకొక చిక్కు రాగలదు. తురుష్కు-మిత్రమండలియొడంబడిక తురుకులంద జేయుటకుమాన్కొనునది బోల్ని విక్రలు తురుష్కులపంపు తమపలకుబడి నుపయోగించుచున్నారు. అందుచే మిత్రమండలివా రందరుగలసి యుక్తమగుసంఖ్య కేమెలు పాపాను పిలువవలెను ప్రస్తుత స్థితినినుండి తప్పించుకొని అభివృద్ధికి జనుమార్గ మిదిమొక్కటియే.

తురుష్కు-రాజు చంపబడుట

డిసెంబరు 6:— సయ్యదు అలిపాపాజుగారు ఈదిన మున పి. కారునకు జనగా నొక రివాల్వరుగుండుచే కాల్చబడెను. కాల్చిన దెవకో తెలియదు. వారు వెంటనే దైద్యులకు కొని పోబడిరి. కాని వార ప్పుటి కేమ ర డి ం చి రి. సయ్యదుఅలి పాపాగారిదివరకు బర్మీప్రధానవజీరుగ నుండిరి.

ఈజిప్టునమస్య

రాయబారములు విఫలము లగుట

ఆడ్లీ పాపాగారు తిరిగివచ్చుట

డిసెంబరు 7:— ఈదినము ఆడ్లీపాపాగారును వారివహా ద్యోగులునులండనుండితిరిగి కెయూరొమవచ్చిరి చాలమందివారికి వుత్సాహము స్వాగతమొసంగిరి. పాపాగారిని వారిబండివరకు జములమీద దీసికొనిపోయిరి. స్వాతంత్ర్యవాదములు మిన్నము టైను.

అశ్వారూఢులగు పోలీసువారితో గలసి పాపాగారును ల్లానుగారి ధనమునకు జనిరి. పాపాగారును తనవదలికి రాజీనామా నిచ్చి రని తెలియుచున్నది. వీధులవెంబడి వారికి జయజయవాదములు లచెరేగుచుండెను.

తరువాత వారుపర్యవించిరి. 4000 మంది ప్రధానమూర్తులు సభయందుగలరు. ఉపన్యాసములు మిత్రముగను గంభీరముగను తాను సంక్షిప్తసికానబాలకపోతినని ఆడ్లీపాపాగారు నుడివిరి. అన్నికక్షలవారును గలసి ఏకముగ పనిజేసిన నే జాతీయాదర్శముల సందర్భమున పాపాగారు నుడివిరి.

ఆడ్లీపాపాగారి వై వీధులలో కొంత తుక్కు పగార్థము లను వివరినకొంతమందిని పోలీసువారు ఓడించిరి. ఈజిప్టులైపు పటాలము వీధుల వెంబడి తిరుగుచుండెను.

జర్నల్ పాపాగారి విజ్ఞప్తి

డిసెంబరు 7:— జర్నల్ పాపాగారు బ్రెటనును దూషించుచు, ఒక విజ్ఞప్తి ప్రజల కంపిరి. ఈజిప్టు స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించుటకొరకు గట్టిప్రయత్నము లొనర్పవలె ననియు ఆ ప్రయత్నములందు కల్లు కప్పనప్రయత్నములకు గాని, జయము నందిన యెడల గల్లు స్వాతంత్ర్యలాభమునకు గాని లక్ష్యము జేయరాదనియు నందు చెల్పెను.

సింహాగారి స్థానమున నింక నెవరును నిరుమింపబడలేదని యు అంతవరకు సర్ హావిలండు లిమెజురగాకు ఆ స్థానమున నుండుననియు తెలియుచున్నది.

డిసెంబరు 7:— జర్మనునందు సార్ లూయిస్ అను ప్రదేశమున నొబ్బుదైన మైటువర్క్సునం దొకవంట బ్రదైలె 100 మంది/మునుష్యులు చాతు లైరి.

ఆంధ్ర భాగవతము

వెసిడెన్సీ కాలేజి ఆంధ్ర భాషాభివర్ధనసమాజము

తరపున నిన్నటి సాయంకాలము పానుగంటి రామారా యణంగారి యధ్యక్షత క్రింద ఆదిపూడి సోమనాధరావుగారు ఆంధ్రభాగవతమునుగూర్చి యుపన్యాసించిరి.

అధ్యక్షుని ప్రారంభోపన్యాసము

భాగవతము పోతనామాత్యుడు ఒక గ్రంథమునుండి తెనుగించినదిగాదు. స్వయముగ స్వతంత్రముగ వ్రాసినది. పోతనామాత్యుని భాగవతము భాషాసారస్వతమునకు వన్నె జెల్పినది. కవిత్వము శుభ్రసిద్ధము వక్రత్వము, వస్తువదర్శనము, భావగాంభీర్యములు అనిర్వచనీయములు. భక్తివిషయమై ఇంకెవరును పోతనామాత్యునివలె వర్ణించలేదు. అపన్నతనుగూర్చి ఎక్కువగ వర్ణించబడెను. 'లా ఒక్కింతయులేదు' అను పద్యమును దృష్టాంతముగజూపి ఈపద్యమును విన్నవారికిని చదివినవారికిని మనసు కరుగక మానదనిరి. వక్రత్వప్రభావమునకు బలిచక్రవర్తి చెప్పిన పద్యమును బలి ప్రకరణమునుండి తార్కాణమును గొనిరి. ప్రస్తుతపుక్తులు వక్రత్వమున పాండిత్యము నెఱుంగరు. వక్రత్వమునకు పోతనామాత్యుడే సాటి. శబ్దాలంకారములుమెండు. ప్రబంధకపుట పోతనామాత్యు సమసరియియే వేతమగ్రంథముల యందు శబ్దాలంకారములకు విస్తారణ ముపయోగించిరి. అర్థగాంభీర్యముపదగుంఛనముగూడ పోతనామాత్యునినే అనుసరించి ప్రవేశపెట్టబడెను. ఇందులకు 'అటబనిగాంచె భూసురుండు' అను పద్యమును లక్ష్యముగ జూపిరి. పోతనకవిగారు తమభాగవత రచనచే సారస్వతమునకు ఛాయను గల్పించిరి. ప్రబంధక విత్వము అదిక విత్వము గాదు. భాగవతమే ప్రబంధకవిత్వమునకు ద్రోహజూపినది. పోతనకు వ్యాకరణశాస్త్రజ్ఞానము తేదని కొందరనెదరు. ఒకవేళ సాఖిలిత్యములున్నవనుకొన్నను అవి అజాగ్రత్తవలన యుండవోవు. ఇంకను కొన్ని జాపములను పోతనకు ఆశోపించుచున్నారు:— కృత్రిక ఇకారమునకు సంధి గల్పించెననియు రేఫరకారములకు మైత్రిని గల్పించి యతిపాసములను సమగూర్చిననియు అనుచున్నారు. నన్నయారులూడ రేఫరకారములకు యతిప్రాస మైత్రిని కల్పించిన వారే. అవిలోపములు గాజాలవు. వాల్మీకి యందు గూడ వ్యాకరణదోషములుగలవు. అంగ్లమున పేర్కొనియరునకు గూడ గలవు. నిశ్చయముగ తెలుగుభాష యభివృద్ధి కెందుటకు భాగవతమే కారణముగాని రామాయణము గాదనిరి.

పిమ్మట సోమనాధరావుగారు పోతనామాత్యుని కవితా మాధుర్యమును, భక్తిరసవంతత్వమును, పదజాలమును కొని యాడిరి. పోతనామాత్యునికవిత్వము గహజకవిత్వ మనియు ఎచటజూచినను తన్మయత్వమే యనియు నిరూపించిరి. పోతనామాత్యుని కవిత్వము వీరకరుణాదినవరసమితిమై యున్నదని లక్ష్యమును జూపిరి. ప్రత్యేకము ప్రాసకై కష్టపడలేదనిరి. కవిచిత్రకారునివలె యుండవలయుననిరి. అట్లు పోతనామాత్యు డొకడే గలదనిరి. ఏ ఏ పదములను భావములను ప్రయోగించవలయునో పోతనామాత్యునకే తెలియును. ఆయనకవిత్వము గురుస్థానముల ఒప్పుచున్నది. మనలో మనకు అంతకలహములున్న దేశము బాగుపడదు, అను నైతికభావమునకుగూడ భాగవతమునుండి ప్రమాణములను జూపిరి. నీతిని, ధర్మమును స్థాపించుటకై పోతనభాగవతమును రచించెను.భక్తినీతిని వర్ణించుటయందు పోతన అగ్రగణ్యాడు. తిక్కనగూడ నీతిని గజపుపద్యములను వ్రాయుటలో పోతనకు చాలవనిరి. పోతనకవిత్వము సజీవకవిత్వము, పోతనకవిత్వమున నిర్ధకపదములు కంచుకాకడలో వెదకినను కాన్పించదనిరి. అహంభావమున్న నేదో పోతన ఎఱుంగడనిరి. పిమ్మట పోతనామాత్యునిచే వర్ణించబడిన, ప్రహసనవలెను యువకులు అందరును నిష్కళంకకీర్తిధాములయి, స్వార్థత్యాగులయి దేశాభ్యుదయమునకు లోడ్వడవలయు ననిరి.

ఉపన్యాసాంతమున అధ్యక్షులు పోతనామాత్యుని దేశభక్తిని, స్వార్థత్యాగమును కొనియాడి మనమందరము దేశభక్తులగును స్వార్థత్యాగులగును పోతనమాత్యునివలె నుండవలయు ననిరి. అధ్యక్షునకును ఉపన్యాసకునకును వందనములతో సభ ముగిసెను.

కావలెను.

నెల 1 కి రూ 25 మొదలు రూ 200 ల వరకు జీతము ప్రయ్యకొని పనిచేయగల గుమాస్తా కావలెను. భరావత్తు క్రింద సాము కట్టవలెను. అర్థజాప్తాంతపుతో భరవాత్తు వంపు కొనకలెను. (8271 ఆర్యస్వదేశివర్క్సు, సైదాపేట, మద్రాసు)

స్థానిక వార్తలు

ఉన్నవలక్ష్మీబాయమ్మ: — శ్రీమతిఉన్నవలక్ష్మీ బాయమ్మగారు కేటిడిను సాయంకాలము వెళ్లారునుండి చెన్నపురికివచ్చిరి.

క్రిస్టికా సంగీతసభవార్యాజమాన్యము క్రింద 11వ తేదీ సాయంత్రము 4- 15కు సభ జరుగును. వసూలు—గాత్రము పద్మావతి—జంతము

కోయంబుత్తూరునందు వ్యవసాయకాశాలజన్మ దివోత్సవమును, 11 వ వ్యవసాయకాశాలమును ఈనెల 19 నెలదల 22 వరకు జరుగును. యజ్. మాక్కికేరగారధ్యక్షత వహించురు.

డిశంబరు 15 వ తేదీసాయంత్రము 6 గంటలకు ప్రచురణాలయము వద్ద డబ్బు, టైఫ్ గారు "వ్యాపారశిక్షణము" అనువిషయముపై సుపన్యసింతురు. రాగోరువారు ప్రచురణాధికారికి టిక్కెట్లు దొఖాస్తు పంపవలెను.

ఒక సవరణ:— నిన్నటిపత్రికలో 9 వ పేజీయందు "అహమ్మదాబాదు కాంగ్రెసుకు వెళ్లే ఆంధ్ర ప్రతినిధులకొక ప్రత్యేకరయలు" అను కంటితార్త ఒక గంటూరు విలేజుకి చేరవలదెనని ప్రకటించబడెను ఆవిలేజుకి ఆంధ్రరాష్ట్రము సంఘ కాన్వెన్షన్ గొల్లపూడి శివారావుకాస్తులుగారు.

దేశీయ ప్రార్థన సమాజము:— శ్రీ శ్రీ (శనివారము) మధ్యాహ్నముపై 3 గంటల చాకలపేటలో వాక్కిల వారి మద్రాసుకాలలో ప్రార్థన జరుగును. మఱుదినము పెరంబూరులో రాఘవాచారియార్ పీఠి నెం.15 భవమున ఉదయము 11 గంటల విద్యార్థులకు ప్రార్థన తరగతి సమావేశమగును. మధ్యాహ్నముపై 3 గంట ప్రార్థన సభ జరుగును.

నెల్లూరులో డిశంబరు 30-వ తేదీన కావులపాద్మావతి కన్వెన్షన్ డివిజన్ ఆయుర్వేదాశ్రమ వార్షికోత్సవము జరుప నెంచబడినది. ఈసందర్భమున నెల్లూరుజిల్లా, మాలిక్రాజుగారి నము జరుపబడును. ఇందునిమిత్తమై డాక్టరు కె. యస్. కేసరి గారు ఇతరవైద్యులు, వైద్యమనుష్యులు గూడి సంఘముగ నిడు కై యేర్పడిరి. ఈ ప్రదర్శనోత్సవము వైద్యులకును తదితరులకును మూలకల విషయము తెలియజేయుటయే.

చెన్నపురి ఆన్నదాన సమాజము గణించిన రెండు వారములలో నీక్రింది ముఖ్యమైన యన్న కానములు జరిగెను. ఎం. కె. మురుగేశ ముదలియారుగారు 300 మంది మృష్టాన్నభోజనము, వి. పార్థసాధినాయుడుగారు 150 మందికి, ఆర్. రసివిశ్వనాథముదలియారు, సామి వెంకటాచలంపెట్టి, అప్పారెడ్డి చెట్టి అందునమ్మ, శ్రీరాం వెంకటరంగం చెట్టి, యస్. నరేశం చెట్టి, కంకిపాటి శ్రీరాములుచెట్టి, కొల్లారామనాథమయ్య గార్లు ఒక్కొక్కరు 100 మందికి, వి. గోవిందరాజు. కె. చెన్నకేశవులుచెట్టి, పి. రత్నీవరసునాయుడు, చీరల సంపతి చెట్టి, ముత్తమ్మగార్లు ఒక్కొక్కరు 50 మందికి, క్షయం పీరా సామి ముదలియారుగారు 30 మందికి అన్న కానములు చేసిరి.

నాటకము నం దల్లరి: — బుధవారమునాడు రాత్రి తిరువల్లిక్కేటి ఎం.నెను ధియేటరునం దొకనాటకము ప్రదర్శింపబడెను. నాటకమునకు చాలమంది వసంతించి రాత్రి 11-30 గంటలవర కంతయు కాగుననే జరిగిపోయెను. ప్రకటించబడిన ప్రసిద్ధులకు దొకరు నేషమును ధరించి గానింప కుండుటచే కొంతమంది యుక్తప్రాయులై తమసామ్యున తమకుతిరిగిచ్చి వేయవలసినదని యడుగును కుర్చీలను సామానులను విరగగొట్టి జొచ్చిరి. నలు ఇనస్సెక్టరు మారుగారును కొంతరుపోలీసు వారును మూకను నాట్యరంగమును సమీపింపకుండ నడ్డుపెట్టిరి. కొందరుభూర్లులను సామానుల విరగగొట్టుచు నేయుండిరి. కొంతకమ్మమై నల్లరినటించిరి. నలుఇనస్సెక్టరుగారిచేసరెన్నచేయబడిన వారలలో నార్లురు నాటకపేట లెంచిపోయిపోయి దొండు లుగ నిర్ణయింపబడి 10 రూప్యములహాఫ్పున జరిమానాశిక్ష విధింపబడిరి. రెండునెలలవరకు సరైన రైసు గలిగియుండుటకు గాను స్వయముగ 25 రూప్యముల జామీను ఇంకొకకామీనును దొండులు ఈయవలెననిగూడ శిక్షింపబడుదురు.

రాజీనామాలు

మహారాజశ్రీ కడమూర్తులయిన గుడివాడతాలూకా తహశీల్దార్లవారు అల్లాడి ముబహ్మబ్బసం అయ్యగారి సన్నిధికి:

నందివాడ గ్రామ అసిస్టెంటు కరణం నందివాడలక్ష్మీకారా యణివాసికొన్న రాజీనామా.

ప్రభుత్వవిధిగతులనుబట్టి నిరంకుశమై వ్యాపారపరమై, కాన్వెన్షన్ దివోత్సవమైన హూణప్రభుత్వముక్రింద నీచమై. తొయమై, నిరుపయోగమై స్వచ్ఛంద తీవ్ర వివాళకర మై, యజపితమైన దాసాంధకారమునుండి ముక్తికొందింపబాలు నూతనదీపరవి కాసానుదమైన కృష్ణామండల అవసరమహాసంఘ కాపనప్రకారము కాన్వెన్షన్ దివోత్సవ నా అసిస్టెంటు కరిణీకపుటవిడివిడువఃప్రతిభమైన రాజీనామా యిందుమూలముగా శాసించుచున్నాను.

చిత్తగించవలెను. ఇట్లుభారతభక్తుడు.
నందివాడ లక్ష్మీనారాయణవాలు.
25-11-21

* * * * *
మ. రా. రా. శ్రీ. ఏలూరుతాలూకా తహశీల్దారు గారికి.

అయ్యో!
ప్రభాశయిరదర్శిధాన మవలంబించిన ఏకభుక్త్యునున కై నను నేవశేయుట - పవిత్రమగు మనహిందూమతధర్మమునకును, నాయంతరాత్మకును వ్యతిరేకముగనుక అట్టివిధాన మవలంబించిన ప్రస్తుతప్రభుత్వమునకు సంబంధించి నా యద్యోగమునుండి విముక్తి కోరుచున్నాను.

చిత్తగించవలెను.
మొట్టమొదటి వెంటటనారాయణ
గ్రామ మునగణం. దెందులూరు.

ఈ గ్రామముకేదారగు మొట్టమొదటి బుచ్చయ్యగారు తమ పుత్ర్యోగమునకు రాజీనామాయచ్చిరి:

* * * * *
మహారాజశ్రీ గుడివాడ తాలూకాతహశీల్దార్ల వారి దివ్యసముఖమునకు.

నూరులపాడు గ్రామకరణం నందివాడ అశివారాయణ మూర్తివాసి కాఖిలచేసికొన్న రాజీనామా.

అయ్యో!
ఈ నెల 21 వ తేదీన జరిగిన కృష్ణామండల గ్రామ పాలకుల అవసర మహాసభలో తీర్మానింపబడిన అభిలభారత జాతీయ కాంగ్రెసు తీర్మానమును అనుసరించి బ్రిటిషు ప్రభుత్వ నేత గౌరవమునకు భంగకరమని యెంచి బ్రిటిషు గవర్న మెంటుకు సంబంధింపబడినంతవరకు నా పుత్ర్యోగమునకు రాజీనామా యిచ్చుచున్నాను.

చిత్తగించవలెను.
నంది వ డ ఆదినారాయణమూర్తి.
21-11-21

* * * * *
నేను యిప్పటికి 30 సంవత్సరములనుండి కరణంపదవి నిర్వర్తించుచుంటిని. ఇతను ఈ ప్రభుత్వముక్రింద నాయద్యోగ పదవికి యేవిధమగు మర్యాద కలుగ నేరదని యెంచి ఈ రోజున బానిసత్వమునుండి విముక్తుడనై ఆంధ్రేశ్వర గ్రామపాలక కి క సభ కి వతిత్వానంపకారం నాపదవికి రాజీనామా యిచ్చితిని.

సత్తిరాజు జగన్నాథం,
తెలుగుతాలూకా కింగవరం కర్ణం.

* * * * *
మహారాజశ్రీ తెలుగుతాలూకా తహశీల్దారువారి సముఖమునకు.

ఇరగవరం గ్రామ అసిస్టెంటు కరణం నందూరి రామ లక్ష్మయ్య వ్రాసికొన్న రాజీనామా విన్నపము. అయ్యో, అభిలభారత జాతీయమహాసభవారి తీర్మానమును నిరసావహించి ప్రభుత్వమునకు సంబంధించినంతవరకు నాపదవికి రాజీనామా యియ్యడమైనది. ఈ రాజీనామాను విడు స్వీకరించకపోయినను యాలోచించునదియే పనిచేయుట తదని హాధిగా తెలియ పర్యవోదమైనది.

దివ్య చిత్తమునకు లేవలెను,
నందూరి రామలక్ష్మయ్య.
అంగీకర్తు. 2-12-21

N. B. పీఠిలో యీ గ్రామకరణములు ముగ్గురున్నా గూడా రాజీనామా యిచ్చినాడు.

చెన్నరాజధాని టపాల బంగ్లాతుల సంఘము :-
ఈసంఘము 7- 12- 21- తేదీనసభచేసి ఈక్రింది తీర్మానము లామోదించిరి.

21- 8- 21, 16. 9. 21, 26, 9, 12, 11, 11, 21 తేదీలనుమేము చేసిన తీర్మానముల తిరస్కరించి అధికారును క్రొద్దిమందికి మాత్రమే జీతములు క్రొద్దిగవృద్ధి చేసిరికావున ఈ నెల జీతము సంఘసభ్యులందరును తీసికొనలేదుగాని వారందరు వనిసరిగ యన్నార. గాన ఇకమీద పెట్టియువృద్ధిమూలముగ భరించినను అధికారులే కా వ్యయ గుడు రని తెలియ జేయడమైనది.

(2) మూలో 6 గురు సభ్యులు కలసి సంఘముయొక్క మంచి దురుదుటకు కమిటీగా నేర్పడినారు.

(3) కీల్పాకు పోస్టాఫీసు స్థలము మార్పురలసినదిగ ఎంత కాలమునుండి కోరినను యింకను మాచ్యనందకు చింతించుచు న్నాము బంగ్లాతులు చాల బాధమయినాడు. స్థలమైన మార్పునతెను. లేకా యింటియజమానులకు వ్యాసము చెప్పవలెనని యీ సంఘమువారు కోరుచున్నార.

(4) బంగ్లాతుల సంఖ్యనైన హెచ్చింపవలెను లేదా వారు దూప్రతేతములనుతెరువిచ్చుట మాన్వరలెననిప్రార్థిస్తున్నారు.

(5) ఇదివరలో జనరల్ బాడీవారు తలగుడ్డలుగూర్చి యామోదించిన తీర్మానము నీ సభ యామోదించుచున్నది.

(6) జోషునాకడలకు స్నేహితుడుగ, నుండి శ్రీయంత బాలు తరవడముఖ్యి గారిని మరల నాతిపదవిలోనుండవలెనని యధికారుల కోరుచున్నార.

(7) గౌ. శి. ఎల్. కర్మగారిని తమకన్యముల నివేదించుటకు సందర్శించుట కి సంఘకార్యదర్శిని, యధ్యక్షుని బంధు మున్నారు.

8. ఈవతిత్వానముల సభికారులకు పంపవలెను.

ఆంధ్రవిద్యార్థి

(ప్రతిమానమున ప్రకటించుట.)
శుభ్రక్షిద్ధులగు ఆంధ్రమహాశయాల వ్యాధము లిందు ప్రచురింపబడును. చందాకారులలో పెక్కురైతును మంచి వ్యాసములు వ్రాసి పంపుచుండినవో, నిలుక గల శుభ్రక్షిద్ధులములు బహుమతిగా నొనఁగుదుము. సం|| చందా 2-0-0 మాత్రమే. పంపాదకుఁడు:- భీమగిర్ర కైవ - ముబహ్మబ్బాశ్రమ, ఏ. యం. ఏ. సి. అనంతపురము.

నివ్వుముగ తయారుజేయబడిన కాష్ఠీయ బొంభములు. ఆంధ్రఆయుర్వేద ఫార్మసీలో వారకును. తెలుగుభాషయందు గాని, ఇంగ్లీషుభాషయందు గాని క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును. మేనేజర, ఆంధ్రఆయుర్వేద ఫార్మసీ, 19, హార్బర్ రోడ్, హంటురోడ్ - మదరాసు.

'అమృత భవిష్యత్ ఫలదర్శిని'

ఇది మంచి ఆకర్షకరమైన పుస్తకము. ఈ పుస్తకము (తతి మనుజునకును ప్రతిదినమును మిక్కిలి ప్రయోగకరము. ఇది మామూలీ తరము, ప్రజ్ఞితేదీ, నక్షత్రము, మొదలగునవి అట్టి. దు, శుభమునైన తెలుగులో వ్రాయబడినది. గొప్ప శుద్ధిపీఠులను పొందినది. నెల 1 మాత్రమునం ఏలూరు నుక బడిగారు అతి కారాయణకావు. పంతులు. డి. ఏ. డి. ఎల్. గారిట్లు వ్రాసిది. "రాగల వానిని తెలిసికొన గోరువారికి యీ భవిష్యత్ ఫలదర్శిని శంతోషము కలిగించునని నా నిశ్చయము." పుస్తకములు ముందువారు డిగుక చిరునామాకు వ్రాయవలయును.

తాతా జ్యోతిరవిద్యాలయము.
కోడలరం, వికాఖట్నం, కల్లా

తామర తైలము

తక్కు 1-3 0-0-0. పోస్టుఖర్చులు నేము. ఒక్క మా తామరతైలము తక్కువ అడ అకాలలో కొని నాలుగయిదు సారులు రాతిరయిడం మీ తామర నిత్యం వును. నుముగానియెడల మీ అడ అకాల తిని తినుకొన వచ్చును. కాకాకాడిగల జొమ్మకు చూచి కొనుట మంచిది. అమృతాంజనము దీపో, బొంబాయి లేక మద్రాసు

పాశ్చాత్య వేంకటాచల పండితుల ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాంతమును లోకామయమార్గ కస్తూరి మాత్రల వలె

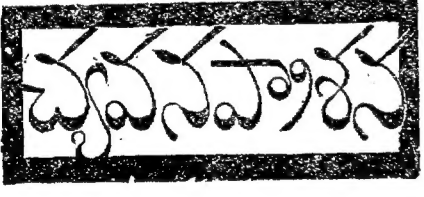

సర్వోత్తమగు శాస్త్రముగా విద్యామయము
వేంకటాచల పండితుల ధారాళముగా చెప్పినట్లును
వీటిలో ఆశ్చర్యకరమున రోగ వస్త్రపు పేరలేదు
గావున ఆపును పుట్టిన శిశువు మొదలుకొని
వృద్ధులవరకు ప్రతిఒక్కరైనను సంజేనములేక
సేవించవచ్చును. ఈ మార్గము 3 నుండి 15
రకు శాంబూలములో గాని లేక కట్టి పోడి
లోగాని ప్రతిదినము ఉపయోగించుచు వచ్చిన
ఎడల మందము అజీర్ణము నులబడదు. చిర
బ్రతుకము జ్వరము మలేరియాజ్వరము కీకము
వారము, దగ్గు, కడికెము సరముల పోషి అల
హీనత ఇంపు ఎంబా క్షేమ కలరా మున్నగు ఇంకా అనేక
వ్యాధులను దగ్గరకు రానియ్యదు. జబ్బుగలిగిన వేళ ఉపయో
గించిన తరువాత గుణ విచ్చును. 2 కేవలం కూర్చుండ మా
నిన గుమస్తాను వ్యాపారములు ఉపాధ్యాయులు విద్యార్థులు
మౌనాశ్రమము కూడ ఈ మార్గము సేవించి గుణమును పొ
తు చున్నారు. 250 మార్గము గల సీసా 1-5 రుల రు 0.4-0
25 సీసా మొదలు 5 సీసాల వరకు పాస్తా 0.4-0 25 సీసా
5 సీసాలను తెప్పించిన పాస్తా 1-5 రు 2-12-0
12 సీసాలు " " 2-12-0
25 సీసాలు " " 2-12-0
మృదానునందు అన్ని దుకాణములందు దొరకును

శ్రీ శీతారామవైద్యశాల

(801-594) హైదరాబాద్
శంకర విలాసము - కంపిట్ల వైద్యశాల.

వైద్యరత్న పండి , డి. గోపాలాచార్యగారి

(ఉబ్బసములకు, కారక
ములకు, బలమునకు
ముఖ్యము.)

ఉబ్బసము దగ్గులను, తయ దగ్గులను, సా
మాన్యపు పొడిదగ్గులను, అన్నముపడికమును కఫ
ము వాస్తాగమునకును, నివర్తితమును. గుండె
కాయకు, ఊపిరితిత్తులకు, బలమును కలిగించును.
శ్మయరోగుల కఫ మానపుష్టిని, కీరమునకు కత్తిని
కలిగించును బాబులను వృద్ధులను గూడ సేవించ
దగును. బలమునకు దీనికొను చేపమునె ఆపవ్యా
యలేక నేయి రెట్టెత్తుక పనిచేయును. ఉబ్బస
ము వస్త్రాలను రానియ్యదు.

టిన్ను 1-5 రు 3-0-0.
స్వాకింగు పోష్టేజి ప్రత్యేకము.
క్యాటలాగు ఉచితము.

(శు)
ఆయురేదాశ్రమం,
41, ఆచారప్పనపేటి, జి. టి. మదరాసు.

శంకర విలాసము:
పండిట్ - మదరాసు.
అన్ని చోట్లను ఏజెంట్లు కావలెను.

అశ్వగంధాదిలేహ్యము

అశ్వగంధాదిలేహ్యము చిర కాలమునుంచి
శరీరములో జీర్ణించిన చిట్టచివరికి గము
(సవ్యాస)ను పోగొట్టును.

అశ్వగంధాదిలేహ్యము:- బలము గలిగించును.
జల దీప్తి నిచ్చును. కృశించిన వాగులకు
చుంచుచి.

అశ్వగంధాదిలేహ్యము:- వాతపురోష్ణము, ఆచ
వారోష్ణమును పోగొట్టును.

అశ్వగంధాదిలేహ్యము:- సరములకు పలుక్యమును
యిచ్చును. ధాతువృద్ధిచేయును.

10 తులముల వెల రూ 1
40 " వెల రూ 3

క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతి
బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం.
మేనేజరు డైరెక్టరు,
ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ (లిమిటెడ్)
19, హెన్రీ రోడ్డు,
మాంబురోడ్ - మదరాసు.
(శుక్ర)

"కత్తికట్టలు"

వైద్యకత్తి గల్గి గము పొదుగు గలవి. సాగవైద్యు.
1-5 రూ 4-8-0.
దజను కొనుక్కొని 1టి ఉచితము పోష్టేజిఖర్చులేక.
వలయువారు ఆర్డరుతో ఒకరూపాయి
ఆదాన్సు పంపవలెను. బి. వెంకటేశ్వర్లు అందుకో,
కట్టకు అండ్ లాక్ మేకర్స్ etc.
వైద్యపురం, (గోదావరిజిల్లా)
కెల్లిగ్రాఫ్ ఆఫ్ డెను: "ఇంద్రప్రస్థ" వైద్యపురం.
కొలది ప్రతులు మాత్రమే నిలవయున్నవి.
వలయువారు త్వరపడును.

శ్రీ గాంధీ మహాత్మని ఆరోగ్యదర్శని

(తలి 1-5 వెల రూ. 0-12-0, వి. పి. గా రూ. 1-2-0.
సేతు బ్రదర్స్, మైలాపూరు, మద్రాసు.

కామినియా ఆయిలు (రిజిస్టర్డ్)

మిక్చిలి వున్న వేళను గురించి యిండియా శేఖరమందు మెదడునకు చలన గలగుట
మనుమాంద్యము కదలుటకును భావకక్తి హెచ్చుటకును రులసంక్రమణ ముఖ్య
ముఖ నిగనిగలాడుచుండుటకును ప్రతి స్త్రీయును ప్రతిపురుషుడును ముఖ్యముగా
కామినియా ఆయిలు (రిజిస్టర్డ్)
తలవెండ్రుకలకు నూతన సౌందర్యమును కలిగించి దానిని బాగుగా పెంచుటకు
తగిన శక్తిని రులనానె యందు కలవు. యందును పోగొట్టును. శిరోజములకు కట్టు
నంటి మెత్తదనము నిచ్చును. మెదడునకు చాలచల్లదనమును కలిగించును. తన మెద
గుటకుల కండ్లకు కలుగు మాలిన్యమును పోగొట్టి నూతన కాంతిని కలిగించును
కామినియా ఆయిలు రులనానె అన్నిటిలోనూ శ్రేష్టమైనది. స్త్రీలకును పురుషు
లకును, పెద్దవారికి మహావకారము మొనరిం చినది.
నేడు వీని నుపయోగించుచుండు.

ముఖ్య గవనింపు.

1920 వ సంవత్సరం ఆగస్టు నెల మొదటి
తేది నుండి ఆవిర్భవించు మార్పులపేరికి.

The Zandu Pharmace-
utical Works Ltd.,
Elphinstone Road,
BOMBAY.

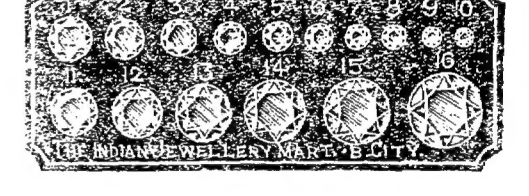
ఇచ్చటి కాలము ననుసరించి మిక్చిలి వచ్చు
కలుగును. కట్టుక గుణము నిచ్చునట్లును
అయుర్వేద శాస్త్రములను సేవించు లేదు
నున్నవి.

హిందూ లేక ముస్లిం జరిగిన ఆయు
ర్వేద వస్తు కలిగించును అన్నిటిలో బంగారు
లేదేకమును బహుముఖంగా నిర్వహించుచున్నది.

శ్రీ కలుగ విలాసమునకు వ్యాపకచో
ధరలవల్ల చుండుటకును.

కాంధూ వర్తమానాచార్య

ఆయుర్వేద యావత్ముఖ శేఖరవారు
(898) కాంధూ నెం 12.
ది ఆంధ్ర ఇంద్రప్రస్థయల్ ప్రెసింగు కంపెనీ,
సోల్ ఏజెంట్లు, కాకినాడ.

వర్షము బాగ వుండే యింటే మేన్ వచ్చి కెంపును,
చక్రసాని పట్టుకెంపులు నిండా తక్కువ వెలకు దొరకును.

సరకు కొంచెముగా నున్నది, ఇంకొకటి వెల జాప్తి
చేయబోవును. కాబట్టి వలయువారు త్వరలో ఆర్డరు పంప
వలయును. పట్టె వచ్చి
నెం 1 నైజా కెంపుల కెంపుల

నుండి 11 నైజా లన్నియు	వెల.	వెల.
2 చేరిక కెంపులు క్యారట్టు 1-5	0-14-0	0-18-0
4 " 8 " "	1-0-0	0-18-6
" 5 " "	1-0-6	0-14-0
6 " 7 " "	1-2-0	0-15-0
8 " 10 " "	1-4-0	1-0-0
12 " 16 " "	0-18-0	0-18-0

ఇండియన్ జ్యూవెలరి మార్పు,
పోస్టుబాక్సు నెం 40, బెంగుళూరు సిటీ.

DUNCAN STRATTON & Co.

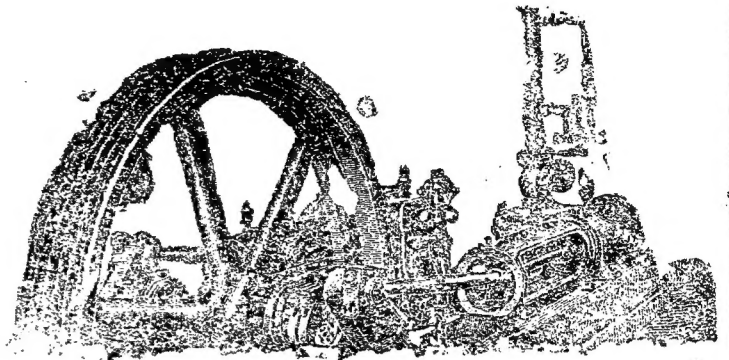
డన్ కన్ స్ట్రాటన్ ఆండు కో.

(2412)

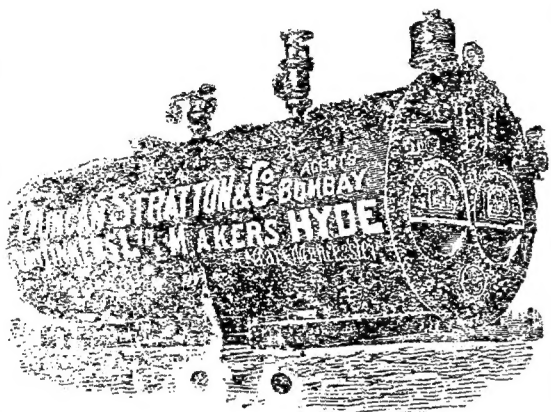
ఎంజనీర్లు, మెషిన్ రి ఇంజనీర్లు. 9 మెయిన్ వీది, బొంబాయి.

పొడవు 10 అడుగులు
మొదలు 24 అడుగుల వరకు
మందు — డయామీటరు
అ. 3. మొదలు 6 అ. 6 అం.
వరకు యందును.
స్టీంకత్తింగు (మెరు
కొ సానులు మొదలు
120 సానుల వరకును.

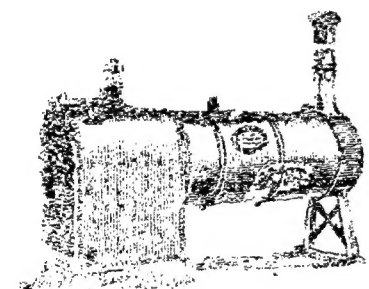

హైడ్రాను స్ట్రీల్ కార్ బిల్డ్ బాయిలర్లు.

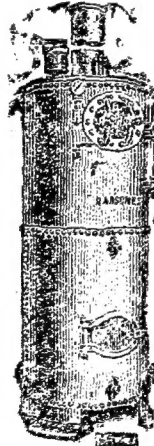

హైడ్రాను స్ట్రీల్ లంకామెరు బాయిలర్లు.
పొడవు 28 అ. మొదలు 32 అ. వరకును.

డయామీటరు 6 అ. మొదలు 8 అ. వరకును
మొదలు 10 అ. వరకును
మొదలు 12 అ. వరకును
మొదలు 14 అ. వరకును
మొదలు 16 అ. వరకును
మొదలు 18 అ. వరకును
మొదలు 20 అ. వరకును
మొదలు 22 అ. వరకును
మొదలు 24 అ. వరకును
మొదలు 26 అ. వరకును
మొదలు 28 అ. వరకును
మొదలు 30 అ. వరకును
మొదలు 32 అ. వరకును
మొదలు 34 అ. వరకును
మొదలు 36 అ. వరకును
మొదలు 38 అ. వరకును
మొదలు 40 అ. వరకును
మొదలు 42 అ. వరకును
మొదలు 44 అ. వరకును
మొదలు 46 అ. వరకును
మొదలు 48 అ. వరకును
మొదలు 50 అ. వరకును
మొదలు 52 అ. వరకును
మొదలు 54 అ. వరకును
మొదలు 56 అ. వరకును
మొదలు 58 అ. వరకును
మొదలు 60 అ. వరకును
మొదలు 62 అ. వరకును
మొదలు 64 అ. వరకును
మొదలు 66 అ. వరకును
మొదలు 68 అ. వరకును
మొదలు 70 అ. వరకును
మొదలు 72 అ. వరకును
మొదలు 74 అ. వరకును
మొదలు 76 అ. వరకును
మొదలు 78 అ. వరకును
మొదలు 80 అ. వరకును
మొదలు 82 అ. వరకును
మొదలు 84 అ. వరకును
మొదలు 86 అ. వరకును
మొదలు 88 అ. వరకును
మొదలు 90 అ. వరకును
మొదలు 92 అ. వరకును
మొదలు 94 అ. వరకును
మొదలు 96 అ. వరకును
మొదలు 98 అ. వరకును
మొదలు 100 అ. వరకును

లోలో మల్టిట్యూబుల్ బాయిలర్లు.
స్టీముకత్తింగు (మెరు 80 సానులు మొదలు
100 సా 120 సా 150 సా వరకును.

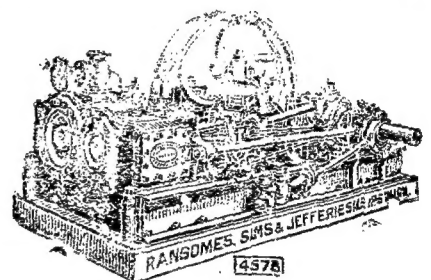

డయామీటరు 6 అ. మొదలు 8 అ. వరకును
మొదలు 10 అ. వరకును
మొదలు 12 అ. వరకును
మొదలు 14 అ. వరకును
మొదలు 16 అ. వరకును
మొదలు 18 అ. వరకును
మొదలు 20 అ. వరకును
మొదలు 22 అ. వరకును
మొదలు 24 అ. వరకును
మొదలు 26 అ. వరకును
మొదలు 28 అ. వరకును
మొదలు 30 అ. వరకును
మొదలు 32 అ. వరకును
మొదలు 34 అ. వరకును
మొదలు 36 అ. వరకును
మొదలు 38 అ. వరకును
మొదలు 40 అ. వరకును
మొదలు 42 అ. వరకును
మొదలు 44 అ. వరకును
మొదలు 46 అ. వరకును
మొదలు 48 అ. వరకును
మొదలు 50 అ. వరకును
మొదలు 52 అ. వరకును
మొదలు 54 అ. వరకును
మొదలు 56 అ. వరకును
మొదలు 58 అ. వరకును
మొదలు 60 అ. వరకును
మొదలు 62 అ. వరకును
మొదలు 64 అ. వరకును
మొదలు 66 అ. వరకును
మొదలు 68 అ. వరకును
మొదలు 70 అ. వరకును
మొదలు 72 అ. వరకును
మొదలు 74 అ. వరకును
మొదలు 76 అ. వరకును
మొదలు 78 అ. వరకును
మొదలు 80 అ. వరకును
మొదలు 82 అ. వరకును
మొదలు 84 అ. వరకును
మొదలు 86 అ. వరకును
మొదలు 88 అ. వరకును
మొదలు 90 అ. వరకును
మొదలు 92 అ. వరకును
మొదలు 94 అ. వరకును
మొదలు 96 అ. వరకును
మొదలు 98 అ. వరకును
మొదలు 100 అ. వరకును

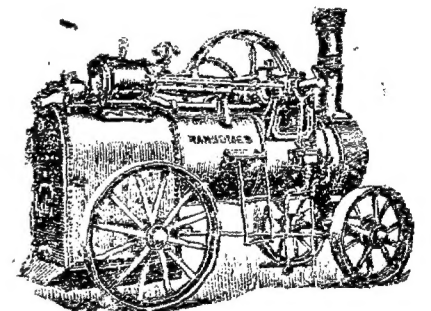
ఈ క్రింద తెలుగుబడిన వాటిని
సర్దులు చేయుదుము.
మాది జిన్నింగు మెషిన్, వాటిసామానులు
మాది (వెస్టింగ్) మెషిన్
మాది స్పిన్నింగు మెషిన్
మాది టివింగు మెషిన్
అన్నిరకముల స్టీము ఎంజిన్లు
అన్నిరకముల స్టీము బాయిలర్లు
కోల్డ్ ఫ్లవర్ మిల్లింగు మెషిన్
మాన్ మిల్లు మెషిన్
మంచుగడ్డకేయు మెషిన్
వడ్డు బియ్యముచేయు మెషిన్ వాటి సామా
అన్నిరకముల పంపింగు మెషిన్లు
కాగర్లు, క్యూసాయ సంబంధమైన కొరముట్లు
కరనన్ మాన్ వరుడు ఆయిల్ ఎంజిన్లు
ఎలక్ట్రిక్ ట్రెబింగు (ప్లాట్) కొరముట్లు
లేతులు వర్క్-హౌస్ కొరముట్లు
స్టీలు షాప్టింగు, కట్టింగులు, పెడెట్టు
కాట్ బరన్ ఆండు కాన్స్ట్రుక్టర్ ఫుల్లిం.
వగయిరా అన్నిరకముల సామానులు.

నైట్ బ్రెస్టెడ్ కాంపౌండు
'హింమాస్' ఎంజిన్లు.

(కాన్ కుసాపు మొదలుండి పోట్ టియబడినది,
ఇందులో సింగిల్ సిలిండరు ఇంజినులు కూడ గలవు.

హెస్టింగ్ కాంపౌండు ఎంజిన్లు.

పోర్టల్ స్టీము ఎంజిన్లు.
సింగిల్ సింగిల్, డబుల్ సిలిండర్లు గలవి.
స్టీము (మెరు 120 సానులు గలవి.
కాంపౌండు — హై, లో, మెరు సిలిండర్లు.
స్టీము (మెరు 150 సానులు గలవి.

వివరములకు, ధరలకు బొంబాయిలోయుండు డన్ కన్ స్ట్రాటన్ కంపెనీ కై నను లేక

బెజవాడ (కృష్ణాజిల్లా)లో యుండు ఇంగ్లీషు స్టార్పు ఇంజనీర్లు కంపెనీ ప్రాప్రైటరు గారైన
మానేవల్లి బావనయ్యగారికైనను వ్రాయవలెను.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు దివ్యామృతము.

దగ్గు, శైత్యము, కడికము, రొమ్మకడికము, తలనెప్పి, వాయువునొప్పులు,
పోట్లు, బెణుగులు, బిల్లలు మొదలగు నొప్పులకు దివ్యామృతము.
చక్కని దబ్బీతో నూరే మెల దున్న 0-10-0; దబ్బీ 1-8 దున్న 5-12-0. పోట్లుబియ్యము నేలు.

అమృతాంజనం డి పో. } 109, ఫ్రెరి రోడ్డు, బొంబాయి,
6, తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.